

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2030, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Savoir etre desirable...

Rajni genialni francoski pisatelj Maurice Barres, je napisal nekeje v svoji knjigi o potovanju po Levantu, da je zgodovina Grčije podana po njeni gospodarski legi. Razcefrana obrežja grškega polotočja, ki se v stoterih otokih polagoma porazgubijo v vodah Egejskega morja, služijo enkrat za sijajna ofenzivna izhodišča močne odporne rase, ki se je rodila v senci Olympa, zopet drugič pa so krasna zatočišča in skrivališča pred sovražnikom, ki se bliža po morju. Grk ni bil nikdar zadovoljen s svojo domovino, on je bil vedno avanturist, ki je smatral svojo materno zemljo za opirališče, kamor se je zatekal, kadar ga je odbila tujina. Narod piratov, tako so ga v starih dneh imenovali v dobrem in slabem pomenu besede.

Svetovna vojna ga je našla, ta narod piratov, po vsej Mali Aziji, ob obrežjih Marmare, na Zlatem Rogu, po vseh važnejših obalskih seliščih Crnega morja. Izbruh sovražnosti med evropskimi narodi mu je bil dobrodošel, ker je računal, da bo v svetovnem meteu utrdil svoje postojanke in uresničil svojo »megali idea«, ki ga preganja danes ravnotako, kot takrat ko je Aleksander Veliki šel premagovat perzijski imperij. Kreta mu je dala državnika, ki se le redko pojavljajo v svetovni zgodovini, kadar pa se prikažejo, zapuščajo za seboj globoke brazde. Ze je Venizelos mislil, da je na cilju, že je vztrepetala vsa Grčija kot svoje dni, ko je olimpijski zmagovalce segal po dragocenem vencu, ali ko je maratonski tekač drvel proti slavnemu cilju, ko so se vse te lepe sanje Velike Grčije, kraljice Bospora in Egeja, na mah razblinile v strašnem viharju nove porazne vojne, ki je pomela vse grške postojanke iz ozemlja bivše Turčije. Nato je sledil umik med izsušene rti stare Grčije, v divje razorana skrivališča njene kaotične obali. Cela vrsta pretresljivih revolucionarnih sunkov, pod katerimi je drhtel grški narod prva leta po svetovni vojni, je priča in dokaz za veličino narodne katastrofe. Pojavljali so se avanturisti, megalomani, pustolovci, katerim je narod danes ploskal, jutri pa jih zopet postavljaj na strelišče. Tragedijo je zaključilo narodno izseljevanje — saj to je v resnici tudi bilo, — ko sta Turčija in Grčija sklenili, da izmenjata svoje tujerodno prebivalstvo. Okrog en milijon Grkov, pionirjev grške kulture in grškega gospodarstva, se je vrnilo domov od onstran morja. Tudi zanj je domovina našla prostora in kruha. Mi nikdar ne bomo mogli zadosti visoko ceniti tega zgodovinskega dejanja, ki se je pred našimi očmi izvršilo brez vsakega hrupa nekako na stranpoti poleg velike ceste, na kateri se je odigrala svetovna politika.

V tem momentu se je izluščil iz povprečnosti zopet stari Kretac Venizelos, ki se je po atentatu na pariškem kolodvoru izjavil za premaganega in se skril v malo hišico na francoski rivjeri. Zopet je razgibal narod, ki ga je sprejel za svojega rešitelja. »Megali idea«, njegov sen o Veliki Grčiji, s katerim je znal očarati toliko državnikov po evropskih konferencah, je izginil. Rešiti mu treba dom, utrditi razmajano stebrovje domacije, konsolidirati narod, da bo ob zgodovinskem trenutku pripravljen za nov pohod v tujino po izhopenih stezah prednikov.

Prvo, kar je smatral za najbolj nujno je bilo, osvoboditi Grčijo varuštva kakšne velesile. Med bisere njegovih dvotipov spada tudi ta, da je najdragocenejša lastnost vsakega diplomata, da zna biti »desirable« (zaželen) od vseh. Te smernice se je zvesto držal odkar zopet vodi usodo Grčije. Našel si ga po vseh evropskih prestolnicah, reorganizaciji armade je poveril Francozom, mornarico je izročil v začasno obskrbo angleški admiraliteti, Italijo so zapeljali njegovi klici po solidni rimski kulturi, ki mora oplemeniti grško dušo. Na Balkanu ga vidimo dvigati bakljo balkanske federacije, zopet drugič poravnava in hladi nasprotstva, ki so jih njegovi predniki sejali med Grčijo in Jugoslavijo, obdrži pa previdno vse sadove te politike. Povsod, kamor pride, ga s strahom in s spoštovanjem sprejemajo in povsod razprostrta tudi svoje prošnje po kreditih. V tem se vidi koristna stran njegove maksime: savoir rester desirable (znati ostati zaželen). Na nikogar navezan, dober z vsemi, pred očmi pa samo blagor svoje domovine.

Ko se je z genialno zvitostjo ustalil »med velesilami«, se je lotil še težavnejšega posla, da likvidira stara sovražstva s Turčijo in Bolgarijo. Narodi se med seboj ne sovražijo, je rekel, sovražstvo delajo odgovorni brezvestni voditelji. Njegov uspeh s Turčijo še ni pozabljen in tudi še dolgo ne bo, ker bo služil za zgled, kako se navidezno narodno sovražstvo lahko spremeni v prijateljstvo z nekoliko dobre volje. Sporazum z Bolgarijo je samo še vprašanje časa. In bi bil že dosežen, da ga niso ovirale prilike, na katere Venizelos ni imel vpliva.

Tretja skrb je posvečena gospodarski obnovi Grčije. V to svrhu potrebuje pomoči od strani inozemskega kapitala. Do sedaj evropska zgodovina še ne pozna politika, ki bi v svoji kreditni politiki imeli toliko uspehov, kakor Venizelos. Grška posojila se po navadi hitro sprejemajo in so še hitreje razprodana. Denar je dobival iz Rima, iz Pariza in iz Londona. Letošnje posojilo 1 milijarde 200 milijonov Din, ki je bilo razpisano 21. marca v Londonu je bilo v teku enega dneva podpisano trikrat. Trenotno se Venizelos, ki je bil prvi državnik na evropskem vzvodu, ki je energično dvignil svoj glas proti Hooverjevemu načrtu, nahaja v Parizu, kjer zahteva kompenzacijo za izpad nemških reparacij in novo posojilo. Ni dvoma, da se mu bo posrečilo obvarovati interese svoje domovine. Iz Pariza bo potoval v London, odtoč bo obiskal prejkostej tudi Rim in Bukarešto, da ponovno inspirira postojanke, katere je njegova modra diplo-

Borba za Srednjo Evropo

Italija kapitulirala pred Francozi - Konec Mussolinijevega pohoda proti Podonavju - Čehoslovaška prevzame vodstvo politične pregrupacije

Praga, 29. julija. Ig. »Narodny Politika« objavlja informacije, ki jih je baje dobila o francoski koncepciji v Srednji Evropi. Program bodočih francosko-italijanskih razgovorov bo vseboval naslednje točke: Sporazum o brodovjih v Sredozemskem morju, sporazum o Tunisu, razprava o Netunskih pogodbah, o reparacijskih vprašanjih, mednarodnih dolgovih in reviziji mirovnih pogojev, o finančnem stanju Italije in o francoskem posojilu treh milijard frankov. Dočim bodo razprave o prvih vprašanjih najbrže le bolj teoretične, bodo pogajanja za posojilo popolnoma konkretna.

Državi se bosta zedinili tudi za skupno linijo italijansko-francoske politike v Srednji Evropi in razpravljali o ustvaritvi protiteži proti nemškemu pritisku v Srednji in Jugovzhodni Evropi. Italija se ne bo identificirala niti z madjarskimi sanjami o personalni uniji med Avstrijo in Madjarsko, niti o ustoličenju Habsburžanov na Madjarskem. Zavezla se bo za čehoslovaško-francosko zamislijo nevtralizacije Avstrije in za popolno ločitev Avstrije od Nemčije. V Parizu je Laval poudarjal neuspeh obiska angleških državnikov v Berlinu. Nemci bodo kontno sami našli pot k Franciji, tembolj, ker jih bo do tedaj Francija rešila skrbi glede zahtevanih jamstev, katere si bo Francija medtem že sama preskrbela.

Francosko posojilo Madjarski se bo izvršilo samo proti političnim jamstvom, pri čemer ima svoje interese tudi Mala antanta. V tej zvezi je računati tudi s poljsko-čehoslovaškim sporazumom. Kot bistveno točko svoje evropske zamisli smatra Francija stabilizacijo razmer v Srednji Evropi. Glavno iniciativo za to prepusti Francija čehoslovaški, ki bo poglobila svojo zunanje-politično orijentacijo. Pričakovati je pomembnih izprememb v Mali antanti, posebno na gospodarskem polju. V zadnjih dneh se opaža tudi pritisk francoske diplomacije posebno v Bukarešti in Varšavi, da od strani gotove poljsko-romanske nesporazume. Francija si tudi prizadeva pripraviti Romunijo do pogajanj z Rusijo, kar je Francija dobila od Rusije zagotovilo, da bi se Besarabsko vprašanje lahko za pet let odstavilo z dnevnega reda, če ne bo najti druge rešitve.

Praga, 29. julija. d. Diplomatični krogi so zelo

Snowden noče francoske pomoči

Togotne izjave angl. poluradnega lista o pogajanjih s Francijo

London, 29. julija. Ig. Oficijalni »Daily Herald« označuje poročevanje o kreditnih pogajanjih v Parizu za nerensično in tendenciozno. List piše: V teh dneh se vodi vojna, da razbije angleški kredit in zaupanje Evrope v stabilnost in solvenco londonskega denarnega trga. Pred 10 dnevi so se razširile govorice, da je londonska City radi nemških težkoč prizadeta tako resno, da je možno, da se bo tudi v Londonu proglašil moratorij. Včeraj so bile razširjene vesti, da je angleška narodna banka prisiljena prositi francosko narodno banko za posojilo 20 milijonov funtov, da bo mogla zadostiti svojim mednarodnim obveznostim. Obenem je prišla iz Pariza vest, da je bilo zadnje zlato odpoklicano iz Anglije radi negotovosti na angleškem trgu. Ne prestano širjenje takih zlohotnih govorov ni nič drugega kot premišljeni poskus gotovih francoskih interesentov, ubiti angleški kredit na kontinentu. Nemčija, Avstrija in druge države naj se prepri-

rezvirani napram izvajanjem »Narodny Politike« in časnikarji, ki so šli na zunanje ministrstvo po informacije, so se vrnili praznih rok. Do sedaj ni bil objavljen noben demanti glede širokopoteznega francoskega načrta in posebne vloge, katero naj pri njegovi izvršitvi igra Čehoslovaška. Iz tega sklepa, da so »Narodny Politika« črpale iz dobrega vira in da stojimo pred velikimi dogodki na političnem polju. V zvezi s člankom v imenovanem poluradnem listu so brez dvoma tudi odkritja angleškega »Daily Expressa« glede francoske diplomatske zmage nad Madjarsko, ki je pristala na vse pogoje, katere ji je stavila Francija za odobritev zaprošenega posojila. Na francoskem poslanstvu so odklonili vsako izjavo.

Razum zmaguje na Madjarskem

Opozicija zahteva nove politike - Proč od Rima - Francozi so naši prijatelji

Budimpešta, 29. julija. Ž. Na včerajšnji seji parlamenta je govoril vodja krščansko-socialne stranke bivši predsednik vlade Stepan Friedrich. V svojem govoru je napadel vlado radi njene politike. Rekel je, da je vlada stopila v službo bank, od katerih je nedavno prejela posojilo 87 milijonov pengov. Rekel je, da se boji, da se tudi to posojilo ne izgubi, kakor so se izgubili mnogo večji zneski. Dalje je govoril o zunanji politiki in rekel, da je Bethlen na Mohaškem polju rekel, da bo vodil prijateljsko politiko proti Jugoslaviji. Z Mohaško politiko smo začeli iti pred nekoliko leti proti Belgradu, na naše veliko začudenje pa smo na tem potu naenkrat prispeli v Berlin. Predsednik vlade Bethlen je prišel z rimsko zmago. Mislim pa, da je sama vladna stranka pozabila na izjavo svojega predsednika, ko se je vrnil iz Rima, da bo Madjarska dobila na Reki veliko slobodno ceno, preko katere bo lahko izvažala madjarske ovisne izdelke. Od tega pa sedaj ni nič. Italija kupuje žito v Odesi za dumping-ceno, Madjarska pa drži križem roke in čaka na boljše čase. Po njegovem mnenju bi morala Madjarska opustiti italijansko orijentacijo.

Budimpešta, 29. julija. AA. MTI poroča: Opo-

Rim, 29. julija. d. V večernih urah se je po Rimu razširila vest, da pride francoski ministrski predsednik res v Italijo in da bodo ob tej priliki likvidirani vsi obstoječi spori med obema državama. Ljudstvo je sprejelo te vesti z velikim zadovoljenjem, ker je napetost med Francijo in med Italijo ležala kot mora nad javnim mnenjem. Podrobnosti o razgovorih še manjkajo. Govori se sicer, da bo Italija spremenila svojo politiko v centralni Evropi in na Balkanu in da se bo v veliki meri približala francoskim vidikom, tako v pogledu Nemčije, Avstrije in Madjarske, toda nikdo ne more reči, da so te informacije točne. V okolici Monte Citteria vlada vtis, da je fašistična diplomacija doživela največji poraz v svoji zgodovini.

zijski poslanec Rassay je imel danes v parlamentu govor proti zunanji politiki Madjarske. Med drugim je rekel:

Zunanja politika je proti interesom Madjarske. Vsekakor je mogoče, da daje prijateljstvo z Italijo Madjarski dragocene koristi, vendar to prijateljstvo ne more rešiti gospodarskih problemov Madjarske. Nihče ne more zmanjšati uslug, ki jih je Italija izkazala Madjarski, ker bi to pomenilo nevhvalnost do nje. Toda vprašanje je docela drugo: katere praktične rezultate lahko obrodi ta zveza z Italijo? Razen tega prijateljstva je treba vendarle doseči prijateljstvo tudi s tisto državo, ki je danes glavni faktor v Evropi in igra odločilno vlogo, in to je Francija. Treba je torej obrniti pozornost na Francijo in na sosednje države in stopiti z njimi v odnose v interesu gospodarstva in v smislu zgodovinskih tradicij Madjarske. Treba je ustvariti pravilno situacijo, ki bo povoljno vplivala na narod.

Ne da se oporekali, da se je predsedniku vlade popolnoma posrečilo zagotoviti Madjarski mednarodni ugled; zdaj nam je treba samo še dolgoročnega posojila.

Budimpešta, 29. julija. AA. MTI poroča: Opozicijski poslanec legitimistične struje Palavicin je imel za poslancem Rassayem govor, v katerem je nastopil proti sedanji politiki vlade. Madjarska zunanja politika bi si morala zagotoviti simpatije Francije, ker podpora Italije še ne zadostja, zlasti ne v sedanji gospodarski krizi. V sedanjem položaju je to dvakrat potrebno, ko je v središču interesov vprašanje carinske unije in vprašanje priključitve Avstrije Nemčiji. Madjarska ima sedaj lepo priliko, da vodi koristno politiko. Jasno je, da francoski kapital in francoska politika ne moreta podpirati Nemčije, dokler se Nemčija ne odreče priključitvi. Ne da bi izdali svoje simpatije do Nemčije, moramo delati za sporazum s Francijo. Jarna tajnost je, da je Italija dala pobudo za načetje vprašanja o vzpostavitvi avstrijsko-madjarske unije, s čimer bi, če se to doseže, Italija preko Madjarske dobila velik vpliv v Evropi in imela dominanten položaj v srednji Evropi. S tem bi hkrati tudi preprečila priključitev. Francija bi bila brezpogojno pripravljena podpirati to avstrijsko-madjarsko unijo ker bi s tem nastal zanjo močan zid poper vsenemsko nevarnost. V donavsko kotlino se mora vrniti ravnotežje.

Bernard Shaw povelju'e Lenina

„Komunizem bo rešil našo civilizacijo pogibelji“

Moskva, 29. jul. d. Sovjetska brzojavna agencija poroča: Angleški pisatelj Bernard Shaw, je imel na zahtevo tukajšnje tonifilmske družbe obširen govor, v katerem je med drugim izjavil tudi sledeče glede svojega komunističnega nazora: »Lenin je bil sicer samo človek, toda bil je človek, ki je nadkrilil vsakega. Njegov pomen ne spada v zgodovino in v prošlost, če govorimo o njem, moramo misliti na bodočnost, kajti za njo je njegov pojav usodepolnega pomena. Ako se Leninov pozikuz socializacije ne posreči, potem mora naša civilizacija propasti, kar jih je propadlo že mnogo v minuli zgodovini človeštva. Mi vemo iz zgodovine, kako so civilizacije v trenutku, ko so dosegle razvojni stadij, kakor ga je dosegel sodobni zapadni

macija znala postaviti širom Evrope izven vsake enostranske politične kombinacije.

Uspehi se kažejo tudi v deželi sami. Razsežna barja so bila izsušena, nove industrije so nastale po denarnem dežju iz inozemstva, vodne sile se začnejo izrabljati v veliki meri, ljudstvo se navaja k razumevanju za nepregledne možnosti, ki jih nudi Grčija v pogledu tujškega prometa. Grška pomorska trgovina, najstarejša dedščina grškega naroda, katero so vojne uničile, vstaja oživljena in okrepečna. Če Grčija danes trpi manj kot njene sosedje vsled gospodarske krize, je to subjektivna zasluga državnika, ki si je stavil nalogo, da bo »pred svojo smrtjo Grčijo tako preobrazil, da je ne bo več spoznati«. Predpogoj za vsako »megali idea« je delo. To je stara resnica v zgodovini narodov.

kapitalizem, postale mehkužne in so slednjič izginile. Lenin je poiskal novo metodo, kako preprečiti razpad naše kulture in najti prehod v novo obliko družabnega življenja, ne da bi bilo treba od pridobljenih dobrin kaj žrtvovati. Ako bo človeštvo sledilo Leninovim metodam, potem sem prepričan, da se začenja za nas vse nova doba brez katastrofe. Ako bo bodočnost šla z Leninom in prevzela njegove nauke, potem se lahko vsi veselimo, če bo pa svet ostal na starih potih, potem bom z žalostjo v sreč zapustil to zemljo.«

Odstop španske vlade

Madrid, 29. julija. Ž. Začasni predsednik republikanske vlade, Zamora, je prečital v parlamentu poročilo o delovanju svojega kabineta. Po tem poročilu je vlada ločila cerkev in državo. Reorganizirala je vojsko in reformirala sodišče. Vlada ima položaj čvrsto v rokah in republika ni v nevarnosti. Na koncu svojega govora je Zamora izjavil, da v slučaju, če bo poklican na visoko mesto predsednika republike, da bo obdržal sedanjo vlado. Po govoru predsednika Zamore se je razvila živahna debata o krvavih izgredih v Andaluziji. Levičarska radikalna opozicija je protestirala proti vladi. Nato je bil imenovan odbor, ki bo proučil dogodke v Sevillji in Andaluziji. Smatra se, da bo parlament enoglasno dal vladi zaupnico.

Dunajska vremenska napoved. Vreme se bo zboljšalo še nadalje in bo toplejše. Zanesljivo lepo vreme pa še ne bo.

Zagrebska vremenska napoved: Večinoma oblačno in malo topleje.

Nadaljnja dela v Ljubljani odobrena

Ljubljana, 29. julija. Danes popoldne se je vrnil v Ljubljano mestni podžupan g. prof. Evžen Jarc, ki se je mudil te dni v Belgradu, kjer je interveniral v raznih nujnih ljubljanskih javnih zadevah. Po informacijah, ki smo jih dobili od njega, sporočamo:

Minister za javna dela je včeraj odobril, da se sme uporabiti za zgradbo tramvajске proge državna cesta iz Ljubljane v št. Vid. S tem je zgrajba tramvaja v št. Vid končno odobrena. Z deli prično takoj, tako da bo proga predvidno otvorena še to jesen.

Minister za javna dela je odobril tudi načrt za nadaljnja tlakovalna dela na ljubljanskih cestah, ki bodo skupno veljala 4 in pol milj. Din in bodo krita iz kaldrmskega fonda. Tlakovale se bodo za enkrat naslednje ceste: Resljeva, Gosposvetska, Celovška do mitnice in Bleiweisova cesta med Dunajsko in Gosposvetsko cesto. Nadaljnje tlakovanje Bleiweisove in Dunajske ceste do mitnice sledi, čim bodo načrti dovršeni in predloženi ministrstvu.

Lloyd George operiran

London, 29. julija. Ig. Lloyd George je bil danes popoldne operiran. Poleg lorda Dawson op. Tenna, ki je zdravil tudi angleškega kralja je bil pri operaciji tudi prvovrstni angleški specialist Swift Joly. Z operacijo je bil odstranjen vzrok krvavega urina. Nenadna huda bolezen liberalnega voditelja, ki je še pretekli petek govoril v poslanski zbornici, je v vsej Angliji izzvala mnogo sočutja. Razen kraljevega para so izrazili Lloyddu Georgeu želje za skorajšnje ozdravljenje ministrski predsednik Mac Donald, Baldwin in mnogi drugi politiki.

Poboji na bolgarski meji

Nove podrobnosti o delovanju makedonskih komitov — Komiti proti novi bolgarski vladi — Ponočni sestanki, revolverji, bombe, municija...

— Belgrad, 29. jul. 1. V našem listu smo že poročali o zadnjih komitskih vpadih na naše ozemlje. Kakor znano, so bili pri tej priliki ubiti 4 makedonski razbojniki, dočim je uspelo obmejni straži petega atentatorja dobiti živega v roke. To je prvi slučaj, da se posrečilo ujeti živega člana komitov, kajti znano je, da imajo iz Bolgarije poslani atentatorji strog nalog, da se nikdar živi ne udajo. Zato imajo tudi vedno pri sebi za vsak slučaj strup. Tudi ta atentator, ki je bil ujet, je imel pri sebi strup, vendar pa ga ni mogel več porabiti, ker ga je orožniška patrulja iznenadila.

Delovanje komitskih čet je v poslednjem času postalo zopet zelo živahno in jasno je, da je to delovanje usmerjeno v prvi vrsti proti novi bolgarski vladi, ki je dala izjavo o svoji miroljubnosti in želela, da pride do čim bolj tesnih in dobrih odnosov med obema sosedoma med Bolgarijo in Jugoslavijo. Na drugi strani pa je makedonska organizacija primorana delati atentate na našem ozemlju, da s tem opraviči sprejem velikih vsot denarja od neke tuje veslele. Kako je stvar bila organizirana, se najbolj jasno vidi iz izpovedi, ki jih je dal ujeti komita pred preiskoval. Ob priliki prvega zaslišanja je bil drugim izjavil, da je bil do navedenega nameščen pri znani nemški tvrdki Titel Brausewetter, ki ima v Sofiji svojo podružnico in se bavi z javnimi deli.

Dalje je izjavil sledeče: »Nekega dne je prišel k meni čuvaj instrumentov omenjenega podjetja, po imenu Milan, in me vprašal, če poznam pot od Lisičnega do stare meje. Odgovoril sem mu, da to pot poznam. Čez kak teden je ponovno prišel k meni in je dejal, da želi z menoj govoriti neki Kurtev, in sicer v kavarni Bavčar, ki se nahaja v ulici Sv. Nedelje. Odšel sem tja in našel tega Kurteva, ki ga prej nisem poznal. Po kratkem breznačnem razgovoru me je Kurtev vprašal, če bi hotel vstopiti v makedonsko organizacijo, in mi ponudil, da grem z drugimi 4 atentatorji preko meje, da jim pokažem pot, češ, da morajo oni izvršiti v Srbiji atentate. Ko sem mu odgovoril, da tega ne morem storiti, mi je surovo dejal, da moram storiti, ker bom sicer ubit. Po tem razgovoru sem seveda pristal in v družbi s 4 drugimi atentatorji odšel v Čustendil, kjer smo ostali okrog dva tedna. V Čustendilu so mi našli stanovanje v hotelu Dragoman. V tem hotelu je stanoval tudi neki Todor Izvorski in nekega večera so nas odpeljali z avtomobilom do meje. Prišli smo tako do vasi Batanovci. Tam smo se sestali še z dvema makedoncem in sicer z nekim Spirom in nekim Trifunom, ki sta prinesla velike zaboje, kjer so bile puške, revolverji, municija in hrana, kar vse so nam razdelili in dali potrebna navodila za prehod preko meje. Okrog 11 zvečer smo šli preko meje, in smo tako potovali nekoliko dni, dokler nismo prispeli k vasi Prevalci, dasi ravno ta vas ni mnogo oddaljena od meje. Potovali pa smo tako dolgo zato, ker smo smeli hoditi le od 11 zvečer do 3 jutraj, kakor tudi radi tega, ker smo se morali za vsako ceno čuvati in skrivati pred prebivalstvom.

Nadalje atentator izpoveduje podrobnosti, o katerih smo že poročali in podrobnosti, o katerih smo že poročali o borbah na licu mesta. — Končno izjavlja, da so nosili s seboj peklenke stroje, za katere je imel njihov vođa neko navodilo, da jih postavi na določeno mesto. Ko smo se pogajali s Kurtevom, je rekel, da bomo po izvršenem delu imeli redno mesečno plačo 2800 lejev in še posebno nagrado 10 do 20.000 lejev. Inicijator teh najnovejših zločinov je državni uradnik in bivši učitelj, sedaj profesor čustendilske gimnazije in obenem vođa in zaupnik macedonske revolucionarne organizacije v Čustendilu. On je po izjavah ujetega atentatorja organiziral in poslal zločince, ki so pred leti ubili v Štipu generala Kovačevića. Še eno izjavo je dal atentator, namreč, da je Kurtev te dni zbral okrog 50 takih atentatorjev v Čustendilu, jih porazdelil v petorke in trojke in da jih namerava pošiljati na naše ozemlje na meji Petriča, trudeč se pri tem, da za vsako skupino najde enega vodnika, ki je rojen na našem ozemlju in ki se sedaj nahaja v Bolgariji radi kakakega zločina ali je vojni begunec ali kaj drugega.

Po prvi borbi, kjer sta bila dva atentatorja ustreljena, so komite, kot civilisti begali po gozdovih, trudeč se, da pridejo do Bolgarske meje. Na potu so severno od kraja, kjer je bila prva borba, skrili dva ogromna peklenka stroja in jih predhodno montirali, da bi eksplodirala, najbrže radi tega, da zakrijejo svojo sled. Peklenki stroji so bili težki 11 kg. Prebivalstvo in orožništvo pa je te peklenke stroje pravočasno, to je 22. t. m. odkrilo. Šele 23. t. m. popoldne je prišla na lice mesta strakorna komisija, medtem, ko je centralna oblast v Belgradu že vedno pričakovala vesti o najdenih peklenkih strojih, o njih moči in kakovosti, je že istega dne, to je 22. t. m. v Sofiji, list »Makedonia«, glasilo makedonske revolucionarne organizacije, prinesel na prvi strani revolucionarno vest pod naslovom: Bombni atentat. To poročilo navajamo radi tega, ker jasno dokazuje, da so Kurtev in ostali verjeli, da so atentatorji, ki so jih poslali, že izvršili svojo, že vnaprej odredjeno nalogo in so to tudi objavili, ne da bi vedeli, da so atentatorji medtem bili umorjeni, oziroma ujeti. Tako jasna do-

kaza o organizaciji teh atentatorjev pač doslej še nisimo dobili.

Vest o bombnem atentatu so od lista »Makedonia« vzele tudi drugi bolgarski časopisi, ki podpirajo akcijo makedonstvujočih in kar je še važnejše, ta vest je bila brzojavljena, ta laž tudi, nekaterim večjim evropskim listom, ki so jo objavili. Vesti o atentatu, ki se sploh ni dogodil, zahvaljujoč vestnosti in energiji naših obmejnih čet in obmejnega prebivalstva, so neresnične, resnica pa je, da so bili pri tem ubiti 4 banditi makedonstvujočih, eden pa je bil ujet. Ze 22. t. m. okrog 10 zvečer je eden meščanov v Kumanovem opazil neko osebo, ki se mu je zdelo sumljiva, vsled česar je obvestil takoj oblasti, ki so neznanca dohitele. Na poziv orožništva je neznanec prišel bežati in streljati na orožnike, ki so mu odgovorili tudi s strelki. Atentator je pri tem ranił mekega otroka. Njega pa so pozneje orožniki ubili. Pri telesni preiskavi neznanca se je ugotovilo, da je ljud, od bil poslan iz Bolgarije, da izvrši atentat. Pri njem so našli dva revolverja z municijo, torbo, v kateri je bil sanitetski material in steklenice s strupenimi pilulami. Preiskava se povodom vseh teh dogodkov še vedno nadaljuje in bodo rezultati pravočasno

objavljeni, da se javnost prepriča o zločinskem delovanju makedonstvujočih.

— Belgrad, 29. jul. 1. Predsednik bolgarske vlade Malinov, ki je takoj po nastopu dal tujim časnikarjem izjave, v katerih je zagotavljal, da bo on in njegova vlada vodila politiko dobrih odnosov s sosedmi. Po takih izjavah se je moglo s pravico pričakovati od nove bolgarske vlade, da bo ne le z besedo, temveč tudi z dejanjem dokazala, da ji je res na tem leželo. Zato je prvi pogoj ta, da spoštuje meje. Zgodilo pa se je ravno nasprotno in na žalost je prišlo do novih vpadov razbojniških čet na naše ozemlje. Nobena država ne more trpeti tako brutalnih kršitev meje. Vlada Malinova je dolžna dokazati vsemu svetu, kdo je v Bolgariji močnejši ali državna oblast, ali revolucionarna organizacija makedonstvujočih. Te dokaze nam mora ona podati, če hoče, da verujemo njenim izjavam o državnih odnosih s sosedmi. Vlada Malinova mora dalje dokazati, da se zaveda obveznosti in dolžnosti, ki jih ima Bolgarija kot članica Zveze narodov. Končno, če vlada g. Malinova te dokaze da, bo ona s tem storila dolžnost napram svoji zemlji in bolgarskemu narodu, kajti jasno je, da delovanje revolucionarne organizacije najbolj škoduje Bolgariji sami ter njenemu političnemu ugledu in kreditu v inozemstvu.

„Banditi na vzhodu“

Francoski list o podzemelskih strujah na Balkanu

Pariz, 29. jul. AA. Danes je »Matine« začel objavljati napovedano serijo člankov Perigorda pod naslovom: »Banditje vzhoda. Članek opisuje atentatorja Jordanova in njegova dela. Jordanov je 3. aprila t. l. položil znane peklenke stroje. Perigord ga je obiskal v ječi, kjer mu je Jordanov o tem pripovedoval. V Sofijo je prišel, je rekel, da dobi dela. Profesor Jošev, ki živi svobodno v Sofiji, ga je nagovoril, naj bi stopil v njegovo organizacijo ter ga seznanil z inž. Zambasovim, ki se bavi s pirotehniko. V kleti hiše Zambasova je bilo 15 bomb. Jošev in Jordanov sta jih vzela 8 in 3 revolverje sistema Parabellum. Jošev mu je dal 1200 lejev, nato pa ga je bivši agent Asan

Nikolov učil, kako se ravna s peklenškimi stroji. Isti Nikolov je skupno z nekim Panajevim položil 3. marca 1930 5 bomb v Pirotu, pri čemer je izgubilo življenje več ljudi. Ko se je naučil ravnanja s peklenškimi stroji, je šel v Jugoslavijo v Belgrad, kjer je položil bombe pred vojno ministrstvo; takrat je njih žrtev postal Rekalov. Do bolgarske meje sta ga takrat spremljali Nikolov in Iljev in Jordanov je prekoračil mejo v priho bolgarskih obmejnih straž. Jordanov je pripovedoval novinarju, da so Zambasov, Jošev, Nikolov in Iljev pri tisti priliki dobili običajne lepe nagrade, ki jih je iz Gornjega Džuma osebno prinesel Vane Mihajlov.

Poljska želi miru z Nemčijo

Energična izjava bivšega predsednika vlade

Varšava, 29. jul. AA. »Ilustrovani Kurier« prinaša članek bivšega predsednika vlade in ministra notranjih zadev Krzinskega, ki se ne sklada z današnjo zunanjo politiko Poljske in zahteva mnogo več aktivnosti. Poljska mora zraven Francije igrati v Evropi isto vlogo, ki ji pripada po njenem prestižu njenega mednarodnega pomena. Z Nemčijo želi Poljska živeti v dobrih so-

sedstvenih odnosih. Vendar mora naglasiti, da Poljska v dosežanju nemški gospodarski krizi ne vidi ne svojega interesa, ne interesov ostalega sveta, nego vidi v tem začetek zelo usodnih zapletov. Nemčija mora radikalno napraviti konec temu rovarjenju, če ji je kaj do miru. Sperazum na zapadu ni mogoč brez sporazuma in miru na vzhodu.

Bankirji na delu

Pogajanja med angleškimi in francoskimi bankami

Pariz, 29. jul. tg. Francosko angleška pogajanja za kredit so bila včeraj nekoliko pred zaključkom nenadno prekinjena. Sir Robert Kindersley se je iz Pariza vrnil v London, da bo, kakor se je oficijelno izjavljalo, poročal ravnateljstvu angleške Narodne banke in dobil nova navodila. Kakor pa pišejo pariški listi, je vzrok prekinitve čisto drugačen. »ECHO de Paris« izjavlja, da je to

prekinjenje postalo potrebno radi difrene med Montague Normanom in angleškim finančnim ministrom Snowdenom. Snowden namreč smatra francoski kredit za nepotrebnega. Zdi se, da je v Parizu to nenadno prekinjenje pogajanj povzročilo precejšnje vznemirjenje. Sauerwein naglašava »Matine«, da je 100 milj. dolarjev kredita, ki se je Angliji ponudil pod skrajno ugodnimi, celo

Sestanek na večnem ledu

„Zeppelin“ in „Malygin“ sta se srečala na 80 stopnji severne širine

Berlin, 29. julija. tg. Zrakoplov »Zeppelin« je včeraj zvečer po kratkem pristanku v Tihem pristanišču na otoku Hooker Franc Jožefove dežele nadaljeval svojo pot v polarne kraje. Do sedaj pa o nadaljevanju te poti niso prišla nobena poročila. Brezžična zveza z evropskimi postajami je od večera zvečer dalje popolnoma prekinjena. Tudi ledolomilec Malign, ki služi kot vmesna postaja, ni mogel do sedaj posredovati nobenih nadaljnjih poročil. Če je vodstvo zrakoplova sledilo prvotno nameravani poti, potem bi moral grof Zeppelin že doseči deželo Nikolaja II. Javnost se ne potrebuje razburjati, če do sedaj se ne pofe še ni nobenih poročil. Ze s prejšnjih polarnih ekspedicij je znano, da brezžične zveze s temi kraji niso normalne, temveč da se ponavljajo motive, katerih doslej ni bilo mogoče pojasniti. V polarnih krajih je znanih več »pasov molka« ter je smatrati, da bo moral zrakoplov Zeppelin v svojem nadaljnjem potu prepotovati še več takih pasov.

Berlin, 29. jul. Zrakoplov »Grof Zeppelin« je srečno prispel iz Ljeningrada preko Arhangelskega do Franc Jožefovega otoka. Radiotelegrafične postaje sveta so bile nekaj časa po odhodu »Zeppelina« iz Ljeningrada v skrbeh, ker z zrakoplova niso prišla nobena poročila. Treba pa je vedeti, da so radiotelegrafične zveze v arktični coni podvržene velikim motnjam, ki so pa doslej svetu bile malo znane. Končno pa je radiopostaja v Norddeichu sprejela prve slabotne in po večini nerazolmačljive znake s krova zračne ladje. Znamenja so se ponavljala vsake četrt ure, dokler niso postala jasnejša in so jih mogli brati. Istočasno so dobile znamenja postaje v Arhangelsku, Friedrichshafnu in na Norveškem.

Pot nad Baretovim morjem

Najbolj senzacionalna novica je bila ta, da se je zrakoplov srečal z ladjo »Malygin« in da je na morju srečno pristal. Pot iz Ljeningrada do Arhangelskega je bila lepa, od Arhangelske naprej pa se je pojavila lahna megla, ki je ovirala vid, obenem pa je vel močen nasproten veter, ki je oviral hitrost zrakoplova.

Prvih 12 ur je »Zeppelin« preletel 1100 km s povprečno hitrostjo 90 kilometrov na uro, medtem ko »Zeppelin« lahko napravi na uro 180 km. Po 12 urah je zrakoplov dosegel severno obal pol-

otoka Kanin. Odtod je zrakoplov vzel smer na severovzhod proti Franc Jožefovi zemlji, vendar se je pa ogibal Novaje zemlje. Plovba nad Barentsovim morjem ni bila prijetna. Dr. Eckener je plul počasi, da da fotografom priliko točno posnemati to površino, ki je jako neznana in na kartah zelo slabo zaznamovana. Delala sta samo dva motorja, tako da je katerikoli zrakoplov plul samo s hitrostjo 52 km na uro. Fotografii in kartografi so mirzlično delali in njihovo delo bo ogromnega pomena za znanost in za morjeplovstvo. Med tem časom je počivala zveza z evropsko celino, pač pa se je začela radiotelegrafična konverzacija z »Malyginom«.

Steber dima z „Malygna“

»Zeppelin« se je pripravil, da pristane na morje. Ko je zrakoplov pasiral rt Flora na južnem otoku Franc Jožefove zemlje, so z zrakoplova gledali, kdaj bodo videli dim iz dimnikov »Malygina«. Ker so je ozračje zjasnilo, so res kmalu zagledali dim. Z »Malygina« so sporočili, da med celim križarjenjem med zalivom Nichtigale (južno od rta Flora) do zaliva Hooker (nekoliko severno na Franc Jožefovi zemlji) niso opazili ničesar razen nekaj medvedov. Kolikor so se trudili, niso našli nobenega sledu oziroma ostanka zrakoplova »Italia«, ki je bil svojčas plul pod poveljstvom Nobila.

Krasen pristanek zrakoplova

Srečanje med »Malyginom« in »Zeppelinom« se je izvršilo na 80° severne širine v zalivu Hooker. Pristanek »Zeppelina« je bil jako spreten. Morska gladina je bila svobodna plavajočega ledu. »Zeppelin« se je s spretnim manevrom spustil do točke, ki je ležala 80 m nad morsko gladino in je potem spustil neke vrste sidro, ki se, kakor hitro se dotakne vode, odpre kakor obrnjen dežnik, tako da nudi ladji največji odpor in sigurnost. Opirajoč se na to sidro, se je zrakoplov lahko spustil dol na morsko gladino. Ta način pristajanja bo seveda za stalno obveljal, kakor hitro se bo ustvarila zrakoplovna zveza med Evropo in Ameriko preko tečaja, ki jo hoče realizirati dr. Eckener.

Strašna železniška nesreča v Bosni

Sarajevo, 29. jul. AA. Sreči se je na gozdni železnici trdke »Vardas« pripetila huda železniška nesreča, ki je zahtevala smrt dveh kretničarjev Stjepana Sokolicia iz Hoče in Miloša Sitiča iz Strbice. Vlak s 15 vagoni, natovorjenimi z bruni, je kmalu po 10 odpeljal s postaje Ravna gora proti postaji Brod, majhnemu kraju blizu Hoče. Na nekem kraju so se bruna zagostila, vagoni so zdrknili s tira in se prevrnil. Vsi kretničarji so pokakali z vagonov in se rešili, razen omenjenih dveh, ki so se nanju podrli bruna. Pozneje so ju sicer potegnili še živa izpod brun, vendar sta na prevozu v bolnico podlegla ranam.

Ladjo treščilo na ledeno goro

Berlin, 29. julija. Z. Po brzojavi iz Kopenhagena bi v Dawesovem rokvu kmalu prišlo do katastrofe, podobne katastrofi »Titanica«. Grönland-ska ladja »Duco«, na kateri se je nahajala parlamentarna delegacija na potu v zahodno Grönlandijo, je trčila v ledeno goro, ki je bila 35 metrov pod vodo. Do nesreče je prišlo ravno o polnoči. Kapitan je izdal takoj zapoved, da se spuste rešilni čolni in da vsi potniki zbeže na palubo. Na ladji je bilo 60 potnikov. Udarce je bil precej močan. Sreča v nesreči je bila, da je ladja nasleda na ledeno goro, ki je bila pod vodo, kar je zmanjšalo udarce. Ko se je ladja spuščala z ledenika, se je videlo, da je ledenik visok 135 metrov. Dolgo časa je obstojala nevarnost, da se ledenik ne razkolje, v katerem slučaju bi vsi ljudje utonili. Ljudje, ki je našla pri udarcu, so začasno zamazali s cementom.

Nova poitalijančevalnica

Trst, 29. julija. Režim je zgradil pri črnem vrhu nad Idrijo na višini 700 m nad morjem veliko kolonijo za dečke in deklice goriske province. Poslopje so nedavno otvorili in se sedaj v njem nahaja 223 otrok, prostora pa ima za 250 otrok. Tu se deca telesno krepi, duševno po odličju slovenskemu rodu in jeziku. Otroci telovadijo, se učijo italijanskih pesmi in fašističnega pozdrava. Kolonijo, ki se imenuje »Principessa di Piemonte«, vodi »Zveza ženskega šolaja«.

K davku na poslovni promet

Belgrad, 29. jul. AA. Davčni oddelek finančnega ministrstva je dal to-le pojasnilo: Ker se še vedno dogaja, da neke davčne uprave pobirajo 1% davek na poslovni promet na knjige in časopise, se naglašja, da so po tarifnih postavkah ti predmeti že navedeni v tarifi za papir in karton in se zato nanje ne pobira ta 1% davek.

Nov francoski konzulat

Belgrad, 29. jul. AA. Francosko poslaništvo objavlja, da je francoska konzularna agencija v Splitu povišana na stopnjo konzulata.

Iz Albanije

Tirana, 29. jul. Z. Nedavno je pri rekonstrukciji albanske vlade ostalo prazno ministrstvo narodnega gospodarstva. To mesto je sedaj zasedel Šadik Toptani.

Po revoluciji v Čile

Santiago de Chile, 29. jul. AA. Nova vlada je sestavljena. Zunanje zadeve je prevzel Carlo Palmadices, notranje Luis Butieres, vojni ministrstvo Carlo Saez, finance Pedro Blanquer.

prijateljskimi pogoji, tudi še danes na razpolago. Medtem pa sta došla v London ameriški bankir Morgan in ameriški poslanik general Daves. Ker se je vrnil zopet v London tudi ameriški državni tajnik Stimson, se pričakuje, da se bodo danes onstran Kanala začela nova pogajanja.

Prisrčno srečanje

Z zrakoplova so spustili čoln, obenem pa so odpuli z »Malygina« trije čolni. Ko so se morjeplovci in zrakoplovci srečali, so se seveda najpriredneje pozdravili. Zrakoplov je počival na morski gladini na svoji sprednji spodnji ladji, ki je nepremotljiva in ki se drži na vodi kakor gredeč broda. Zadnji del »Zeppelina«, ki je zelo dolg, pa je počival na bojah, ki so napolnjene s stisnjenim zrakom. Medtem je posadka »Zeppelina« skrbno motrila morje, da se ne bi približale kakšne plavajoče ledene mase.

„Zeppelin“ odhaja

Kljub temu, da je položaj »Zeppelina« bil popolnoma normalen, dr. Eckener v svoji veliki previdnosti ni hotel deli ostati nad gladino. Ko se je začela približavati neka ledena masa in ker je morje lahko valovilo, tako da se je trup zrakoplova precej zibal, je sklenil komandant, da zopet odplove. Sidro so dvignili in zrakoplov je zopet odpul v višino. S stisnjenim zrakom naplunjeno boje so pa izpraznili.

Zrakoplov je vzel zdaj smer na takozvani Nordland, siren »Malygina« pa so ga pozdravljali, voščeci srečo na poti na severovzhod.

Tudi „Nautilus“ odpul

Plymouth, 29. jul. Podmornica »Nautilus« je 28. t. m. ob 7 jutraj zapustila Devonport v smeri proti Bergenu, da se poda na tečaj, kjer upa srečati »Zeppelina« in »Malygina«.

»Nautilus« je bil v temeljitim popravilu v plymouthskem vojaškem arzenalu. Poprave so bile jako velike. Periskop so popolnoma zamenjali z novim. Na novo so tudi instalirali sveder, ki ima razbijati led pod morjem. Izboljšal se je tudi sistem podmorskega signaliziranja. Vse poprave so stale okoli 4000 funtov.

Kapitan Wilkins pravi, da je ladja sedaj bolj pripravljena za podmorsko ekspedicijo na tečaj nego je bila, ko je odpula iz Amerike. Če bo podmornica skozi kanal La Manche plula s hitrostjo 11 milj na uro, potem bo popoldan v višini otoka Wight, zvečer istega dne pa že v vodah Dowera. Prva postaja, kjer se bo »Nautilus« ustavil, je Bergen.

Prava poletna pijača

ne sme samo za trenutek osvežiti, da začetimo pozneje še večjo žudo in utrujenost, temveč mora istočasno početi tudi našo odporno moč, da se lažje upremo poletni žej in utrujenosti. Na ta način bomo obrnili energijo in živahnost tako za delo, kakor tudi za razvedrilo. — Pri tem nam najbolj pomaga

Prilavljaj se z Ovomik-kozarcem, ki ga morete dobiti povsod, kjer se prodaja Ovomaline in sicer za ceno 15 Din. Dobiva se v vseh večjih kopališčih.

Duh edinstva, ljubezni in obnove

(K zborovanju Ciril-Metodove akcije)

Celje, 29. julija.

Dne 28. julija se je v Slomškovem domu zbralo nad 100 pristašev in prijateljev Ciril-Metodovega pokreta v Sloveniji, po pretežni večini dijakov, akademikov in bogoslovcev. Vodil je zborovanje eden najodličnejših katoliških kulturnih delavcev Slovenije, g. kanonik Cukala, vodja bogoslovnega učilišča v Mariboru in odbornik Družbe sv. Mohorja. Sploh je dala temu zborovanju C. M. akcije posebno noto mlada katoliška inteligenca štajerske pokrajine, ki hoče silam katoličanstva odpreti pota v novo dobo s posebnim elanom in najodločnejšo socialno orientacijo.

Plodovitost cirilmetodovske ideje

Neumorni idejni vodja Ciril-Metodovskega gibanja, univerzitetni profesor dr. Grivec, je v uvodnem referatu, pomembnem po vsebini in zgoščenosti, približal sledeče misli vodnice: Ideja cirilmetodovske je bistveno verska, spojena s temelji krščanske vere in življenja ter zlasti plodotvorna kot faktor verske obnove. To resnico je predavatelj zelo točno in srečno formuliral v stavku: Čim bolj je kdo praktičen katoličan, čim bliže Kristus, tem bliže je edinstvu, tem bliže torej Ciril-Metodovemu pokretu, ki to edinstvo pospešuje. Cirilmetodovska ideja, je izjavil prelat dr. Grivec dalje, nam je v pomoč, da premagamo poudarke, zastarele forme in tradicije na nacionalnem, gospodarskem in socialnem polju, ki so ovira napredku vere in ki so, kakor je že Solovjev poudarjal, največ krive razkolov in krščanskemu svetu. Cirilmetodovska ideja nam je nadalje potrebna za pravičen razvoj naše narodne individualnosti v okviru katoliške univerzalnosti. Poseben poudarek pa je predavatelj dal socialnemu problemu, katerega nam cirilmetodovska ideja tudi pomaga pravilno gledati. Sveta solunska brata se nista povzdignila samo nad bizantinski ozkostrni nacionalizem, da v duhu krščanskega univerzalizma oznanita Slovanom evangelij, ampak sta se borila tudi proti germanskemu fevdalizmu in privilegijem enega stanu, sta bila prava krščanska demokrat. Ciril-Metodovski pokret, ki čisto v duhu katoliške akcije stremi za obnovo sveta v Kristusu, na krepkeje podpirate, da se mora socialnoekonomska struktura družbe uravnati v skladu z osnovnimi principi krščanstva.

Močan aplavz, ki je tem besedam sledil, je dokazal, kako je prelat dr. Grivec znal pravilno odkriti kontakt med cirilmetodovskim pokretom in najvažnejšim problemom sedanje dobe.

Praktična izdejstitev C. M. ideje

Nato je g. profesor Sedivy podal v svojem referatu mladini nekaj nasvetov, kako naj bi v praktičnem življenju udeleževala ideja krščanskega edinstva. Kapitalistični duh je okužil krščansko družbo zapada, tako da je za mnoge vera le formalnost. Cirilmetodovski pokret pa vedno kaže s prstom na resnico, da je vera brez del pravičnosti in ljubezni prazna. Cirilmetodovska ideja zbujala idealizem, ki je potreben za krščansko obnovo družbe. Kakor se obrača proti pretriranemu nacionalizmu, ki dela toliko sovražstva med slovanskimi narodi in jih razdvaja, tako uči socialno pravičnost in krščan-

sko bratstvo med stanovi. Zida pa na resničnih narodnih vrednotah, ki se morajo ohraniti in gojiti. Predavatelj obširno izjavja, kakšne sadove je cirilmetodovska akcija v tem oziru že med slovanskimi narodi rodila, kako je katoliške slovanske narode, ki so si dosedaj bili med seboj jako tuji, če ne naravnost sovražni, na primer Poljake in Ukrajince, Čehe in Slovake zblížala. To so takorekoč etape na poti k verskemu edinstvu vzhoda in zapada. Predavatelj daje več pobud, kako naj bi se to praktično dosegalo v našem nabožanskem in liturgičnem življenju. — Žel je zaslužen po hvalo in navdušeno odobravanje.

C. M. ideja in socialno vprašanje

Ta važen referat je bil poverjen profesorju na mariborskem bogoslovskem učilišču, St. Canjkarju.

Referent je s svojimi krepkimi, protislovja naših nazorov in prakse neusmiljeno odkrivajočimi izjavami, ki so bila za tega ali onega mogoče nekoliko prepesimistično nastrojena, vsem močno pretresel vest, naj gleda problem enako ostro ali ne. Debata o teh vprašanjih je vsekakor nujno potrebna.

Prof. Canjkar je dejal, da mora cirilmetodovski pokret iskati in razločevati vzroke, zakaj se je v pravoslavni Rusiji iskanje novega socialnega reda izrodilo v brezboštvo. Mogoče bi našel najgloblji vzrok v tem, da se kristjani niso zadošči odtrgali od krivičnega kapitalističnega družabnega reda in svoje krščansko mišljenje in čustvovanje nani opirali, se iz njega duševno hranili. To velja tudi za zapad. Vprašanje obnove, ki jo vedno poudarjamo, je jako težko vprašanje, ker krščanskemu zapadu za obnovo preveč manjka mladostnega duha (veliko pritrjevanje) in ker mnogi slejkoprei zidajo na to, da se bo kapitalizem moralno izpreobrnul. Treba je ustvariti nov svet na temeljih krščanstva, se delavstvu približati, ne iz egoističnih razlogov, ker je tam bodočnost, ampak iz iskrene krščanskega prepričanja (ponovno veliko odobravanje). Kadar molimo molitev za Rusijo, si moramo obenem izpraševati lastno vest, da li nismo tudi sami krivi razbojenja sveta na kapitalizmu in želiti, da bi svet dobil pravičnejšo obliko po do slednem krščanstvu v duhu Jezusa Kristusa. Treba bo ogromne ljubezni in pripravljenosti za skrajne žrtve, tudi mučeništva, Cerkev pa bo ostala, ometa v novo obleko brezmadežne neveste Gospoda!

Gromek aplavz, ki se je dvignil iz mladine, je pokazal, kako je vsa prežeta tega vprašanja, glede katerega smo, kakor je poudarjal predavatelj, še vedno preveč razdrojeni. Baš taki shodi pa zelo pomagajo k razčiščenju, pravilni postavitvi in čedalje bolj enotni rešitvi problema.

Nato je sledilo zanimivo poročilo o bratislavskem kongresu in o kongresu Pax Romana, nadalje poročilo raznih krajevnih voditeljev o delovanju cirilmetodovskih krožkov in navduševalne sklepne besede prelata dr. Grivca in g. kanonika Cukale, ki je lepo zborovanje zaključil. Popoldne je bil na Gradu razgovor o važnih problemih, ki so se na zborovanju načeli.

Zadoščenje pesniku Vilharju

Usoda, ki je zadela 9. avgusta 1927. leta Vilharjev spomenik, da se je moral umakniti iz glavnega trga v Postojni v zakoten kotiček za staro šolo, je zbudila v srcih nekaterih mož v obmejni Planini, »Vilharjevem rojstnem kraju«, željo, da postavijo nov spomenik na svobodnih tleh. Zato se je osnoval odbor in izdal na sveti večer 1927 naslednjo spomenico:

MIROSLAVU VILHARJU!

Jaz nisem Prešernu
ne Vodniku stric;
nabral pa sem nekaj
domačih cvetic.
(Vilhar, Pesmi 1860, 155.)

V spomenici Miroslavu Vilharju 1906. piše dr. Josip Tominešek: »M. Vilhar se kot pesnik in skladatelj po obsegu in po umetniški višini svojih proizvodov ne more meriti s kakim velepesnikom ali veleskladateljem; po svojem vplivu na široke sloje slovenskega naroda pa ga lahko štečemo med prve naše može. Ne smemo ga presojati za ene strani, ampak kot celega človeka. Kot tak pa on pripada prvim našim bodrilcem, za širno Notranjko je on opravil tekmo 20 let toliko, kolikor je učinilo v drugih krajih skupno šele več mož in raznih činiteljev; a tudi v drugih naših krajih so z njegovo pesmijo prvokrat zapeli, da so »sinovi Slave«. In njegove pesmi so tudi res nesle, ne le umetno zaplojale nekaj pravega slovenstva k zunanjikom, sorodnikom in tujcem.

Pozabljene so in bodo marsikake visokoumetne pesmi in melodije proslulih pesnikov in skladateljev, a Vilharjeve se ne bodo pozabile, sin jih podeduje po očetu, hči od matere...«

Tak mož zasluži spomenik in pravo mesto mu je v svetovnoznani Postojni. Zgodilo se je... Slavljien je bil naš rojak, kajti Vilhar je bil rojen tu v Planini 7. IX. 1818. Njegova rodna hiša nosi še danes ime Vilharjev dom in 1890. je bila v njo vžidana spominska plošča. »Čujte gore in bregovi, da sinovi Slave smol!«, je onemel Vilharjev klic na tem ponižanem in razžaljenem ter v kot potisnjem postojanskem spomeniku. Odmev njegov, odmev ponižanega in žaljenega je odjeknil v srcih rodoljubnih gospodarjev in narodnih obmejnih delavcev, da smo sklenili mi notranjski obmejni razdeljeni Martini Krpani napraviti nov spomenik Miroslavu Vilharju na svobodnih tleh pred njegovo rojstno hišo. Vzbuditi hočemo narodno in državno edinstvo na svojih tleh, da pokažemo moč in zavest notranjskega vzor-kmeta Martina Krpana, ki se ni bal ne ministra ne birača, ne cesarja ne Brdavskega, ker je poznal v svoji krepki duši le rodno grudo in ljubezen do nje. Tu na meji črpamo svojo moč iz nepremakljivosti matere zemlje, katero utrjuje lepota in ljubezen do naše sladke matere govorice, katere nam ne vzame iz srca tudi najsilnejši Brdavske. Grčapisatelj Levstik je s svojim vzor-kmetom Martinom Krpanom počastil Notranjko, ki nikdar ne spremeni svojih narodnih običajev in ostane veren svoji materi zemlji, ki nas vse hrani in šhrani. Rodoljubi — pobratimi Vilhar, Levstik in notranjski kmet Martin Krpan se niso bali Zabajke, junaki zaslužijo, da se klonimo njih domorodnim čustvom in dvignemo njih slavo, ako napravimo spomenik svojemu najvrednejšemu sinu Miroslavu

vilharju, da bo vzbujal in oznanjal narodno in državno edinstvo s svobodne matere zemlje daleč tja po neodrešeni domovini:

»Čujte gore in bregovi, da sinovi Slave smol!«

Sprejmite ta naš rodoljubni poziv vsi Notranjci, vsi Slovenci, vsi Jugoslovani, da vzgajimo s postavitvijo Vilharjevega spomenika v vsi svobodni in neodrešeni Notranjski ljubezen, slogo in edinstvo našemu obmejnemu narodu, kateremu naj zasije solnce svobode do onih naših naravnih mej, kjer še šepetajo naše vzor-matere svoje večerne molitvice s svojo nežno dečo v svoji večnolepi materini govorici... Zgodi se...

Odbor za Vilharjev spomenik v Planini pri Rakeku, na sv. večer 1927.

Da ta poziv pripravljalnega odbora ni izšel brez odziva in da je našel odmev tako pri rojakih v ožji domovini, kakor tudi pri onih v Ameriki, nam priča: vabilo k slovesnemu odkritju spomenika skladatelju Miroslavu Vilharju v njegovem rojstnem kraju v Planini pri Rakeku v nedeljo dne 9. avgusta t. l.

Konec Mariinega kopališča

Ljubljana, 29. julija.

Že včeraj smo poročali, kako je dež nagajal ljubljanskim radovednežem, da niso mogli zasledovati ognja, ki naj bi vpepelil zadnje ostanke Marijinega kopališča na Prulah. Dež je včeraj plamen udušil, vendar je ogenj tlel še naprej in se je v mraku oprijel ostrešja. Seveda požara, kot so ga radovedneži pričakovali, ni bilo, vendar pa je podstrešje, stropno tramovje in drug les, ki je bil še v zidovih, gorel in tlel vso noč naprej, dokler niso gasilci zgodaj jutraj razkopali zadnjih ostankov podstrešja in jih zmetali na tla. S tem je bilo niti-

Vsak dobri hotel, vsak letoviščarski dom servira na željo kavo, katera varuje zdravilje, to je
KAVA HAG

Bolgari na naših planinah

Sofija, 26. julija 1931.

Bolgarska turistična zveza objavlja v današnjih časopisih oklice za prijavo za izlet v Slovenijo, ki bo trajal 15 dni z nastopom potovanja s 15. avgustom iz Sofije. Prvi cilj je Ljubljana, od koder bodo bolgarski turisti posetili Julijske Alpe s Triglavom in Kamniške planine, za kar je predvidenih 8 dni. Gostje se bodo vrnili preko Dunaja po reki Donavi. Vodil bo bolgarske turisti Ljuben Todorinov. Isti bodo gostje Slov. plan. društva ter

Bolgarska narodna noša.

bodo uživali kot člani Zveze slovanskih turističnih društev razne olajšave.

Kakor je bila iznenadena bolgarska gasilska delegacija nad gostoljubnostjo in prisrčnim sprejemom v Sloveniji, ter ne morejo v razgovorih dovolj pohvaliti lepote Slovenije, tako upamo, da bodo enak vtis dobili tudi bolgarski turisti v Sloveniji.

Da se bolj spoznata slovanska naroda, bi bilo umestno, da tudi slovanski turisti vrnejo posej, vsaj je tudi tu zanimivih izletov dovolj ter je hrana in stanovanje poceni. Razven tega uživajo turisti že v skupinah po pet oseb znižanje voznih tarif. V vseh letoviščih pa veljajo za časa sezone zelo nizke tarife in velja n. pr. vožnja iz Sofije do Varne 120 Din, Potom uredništva »Slovenec« smo pripravili dati vse potrebne informacije. Tudi izlet kakega slovenskega pevskega društva v Bolgarijo bi rodil gotovo dober uspeh, vsaj ogromni del bolgarskega naroda Slovenijo in Slovence le malo pozna.

Katoliška cerkev v Malem Trnovem. Že od leta 1922 se katoličani iz tega mesteca potegujejo za dovoljenje zgradbe lastne katoliške cerkve. Ta namera se jim bo še le sedaj uresničila, ker je minister Jordanof posredoval pri notranjem ministru, ter je bila izdana naredba županu za dovolitev zgradbe.

Uprava Sofije pred razpustom. Z zmago narodnega bloka je postal kočljiv položaj občinskega sveta prestolnice Sofije, v katerem imajo večino pripadniki prejšnjega nasilnega režima. V mestu Sofiji sami je narodni blok zmagal z večino okoli 10.000 glasov. Zupan Vazov (rezervni general) ni podal ostavke ter vztraja dalje na svojem mestu. Ker so se v zadnjih letih čisto pojavile burne debate v občinskem zastopu in so se očitale večini razne korupcije, zlasti pri milijonskih dobavah, je nova vlada imenovala posebno komisijo, da pregleda po-

slovanje občine. Komisija je svoje delo dokončala, ne sme pa po naredbi finančnega ministra dati nikakih informacij. Vendar se čuje, da je komisija prišla na sled velikim nerednostim, kar bo gotovo dalo vladi povod za razpust občinskega sveta ter za imenovanje upravnikov občine do izvršenih novih volitev.

Akcija komunistov za 1. avgust. Komunisti razvijajo silno akcijo za demonstracije na 1. avgusta. Policija je prepovedala za 1. avg. vse shode, zbiranje ljudstva, lepljenje plakatov; delavce, ki bodo ta dan izostali od dela, morajo delodajalci nemudoma javiti. V Sofiji je danes bila odkrita nelegalna komunistična tiskarna, policija je konfiscirala obilo plakatov in pozivov komunistične stranke po vsej državi. Nocoj je izvršila aretacijo dveh sumljivih oseb, za katere se domneva, da so sovjetski agitatorji. Izvršeno je bilo veliko aretacij, huiškači so izgnani v domovinske občine. V mesta, kjer so večje stavke, so bile odposlane pomožne policijske čete in tajni detektivi.

Očeta in sina ubila strela

Ptuj, 29. julija.

Ko so se ob priliki včerajšnjega neurja podali Golobovi iz Sv. Vida pri Ptuj na košnjo, je proti poldnevnu nastala nevihta, pred katero sta se 45 letni oče Anton in 17 letni sin Viktor zatekla pod neko drevo, Golobova žena pa pod kup sena. Oče in sin sta obesila koso na drevo, toda to je bilo usodno za njiju. Strela je udarila v drevo ter končala življenje očetu in sinu. Uboga mati je od daleč opazovala strahoviti prizor in ko je bila prihitela blizu, sta bila že oba mrtva. Zalostna smrt očeta in sina je globoko pretresla vso okolico ter izzvala v vseh krogih prebivalstva najgloblje sočutje.

Litija - letovišče

Litija, 29. julija.

Nedavno se je vršila v občinski pisarni zanimiva anketa, na katero je županstvo povabilo vse gostilničarje in druge interese, da zavzamejo svoje stališče napram Litiji — kot letovišču. Anketa je prisostvovala za tujsko-prometni svet g. Avsec iz Ljubljane. Soglasno je bilo ugotovljeno, da je Litija kot nalašč pripravna, da postane res letoviški kraj, ker ima idealne prostore za kopanje, dalje krasno okolico s krajšimi in daljšimi izleti, lepe senčnate gozdove itd. Predvsem pa je treba ustanoviti tujsko-prometno društvo, kateremu bi bila poverjena naloga, da potom organizacije tujkega prometa in primerne reklame že za prihodnje leto privabi prve letoviščarje v Litijo. Najbolj nujna pa je zgradba kopališča na idealni Savi. Zupan Lebingger je pri tej točki izjavil, da bo občina po svojih močeh storila vse, da se zgradba nujno potrebnega kopališča, za katero je dovolj pripravljenih prostorov na razpolago, čimprej uresniči. Dalje se je ugotovilo, da bi Litija vsako sezono lahko dala na razpolago najmanj 100 postelj, izvrstno hrano pa bi letoviščarji prejeli v naših restavracijah in gostilnah. Sklenjeno je bilo nadalje, da se Litija udeleži v jeseni tujsko-prometne razstave v Ljubljani in bodo stroške delno krili gostilničarji, znesek Din 500, pa je občinski odbor litijski v to svrhu na eni zadnjih sej votiral. — V kratkem bo županstvo sklicalo vse interese na ustanovni občni zbor tujsko-prometnega društva, da pride Litija kot letovišče ne samo na papir, ampak da se ta ideja, ki je za naš kraj silno važna iz gospodarskih, socialnih in tujsko-prometnih ozirov, že prihodnje leto uresniči, da se Litija, kateri so dani vsi predpogoji, razmahne tudi v tem pravcu.

Nesreča

Jesenice, 28. julija.

Kakor smo že poročali, gradi tvrdka Dedek novo električno centralo KID, ki bo stala ob Savi pod vasio Zasp. Od obstoječe centrale v Vintgarju pa do nove je treba izkopati približno podlrgu kilometr dolg rov, po katerem se bo dovajala voda iz Radovne. Kljub skrbni pazljivosti in varnostnim napravam pa se je v tem rovu pripetilo že več nesreč. Tako tudi danes popoldne. 29 letni Dalmatinec Rok Jurevčič, ki je pri trdki že dolgo časa zaposlen in zelo dober delavec, je kopal v rovu kakor običajno. Naenkrat pa se je nanj posula zemlja ter ga težko poškodovala na nogi, prsih in glavi. Poklicali so takoj avtohtaksi z Jesenic, ki pa ni bil na razpolago, ker je bil odsoten, nakar so težko ranjenega delavca z vozom prepeljali v bolnišnico.

Zrebec odbil žrebca nogo

Trebnje, 29. julija.

Včeraj dopoldne je peljal Zupančič Anton iz vasi Jezero s svojim tovarišem dva žrebca, last ban. žrebarne, na sprehod. Jezdila sta proti sosednji vasi Lukovk. Prišedši v vas sta se mislila takoj vrniti. V tistem trenutku pa se je žrebec »Noni« nekoliko obrne, napravi par korakov nazaj in udari žrebca »Karabasa« v zadnjo levo nogo pod kolegom in jo odbije. Odbiti mu je — čisto, tako da more sedaj samo na treh stali. Kdo bo trpel škodo za žrebca, še ni rečeno. Če bodo postopali pravilno, bo morala seveda škodo trpeti žrebarna sama. Jasnó je namreč, da Zupančič nesreče ni sam kriv, pač pa to, ker so mu dali takega žrebca. Zrebec na sprehod voditi je pa dolžnost njegova. Zrebec »Nonija« je namreč šele pred 14 dnevi dobil, ter je bil opozorjen, da je zelo muhast. Ni pa mislil, da bo kaj takega napravil, ker je bil mirni »Karabas« dosti oddaljen od njega. Zrebarna sama bi morala tudi nato gledati, da žrebec, ki so nevarni, ne bi oddajala posestnikom, pač pa naj bi iste pridržala v centrli. Lahko se namreč zgodi, da tak žrebec pokonča posestniku njegovo lastno živino. Kdo mu bo potem povrnil škodo. Posebno pa še v teh časih, ko že našega kmeta itak na vseh koncih mori in tlači težka kriza.

FOTOAPARATE

svetovnih trdk Zeiss-Ikon
Rodenstock. Voigtlander,
Welta, Certo itd. ima vedno v zalogi Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. — Zahtevajte cenik! —

Mesojedna Ljubljana

Ljubljana, 29. julija.

Zadnjih je časnikarska radovednost izklepetala presenetljive številke, ki so točno povedale, kako velika žela muči Ljubljano. Ampak ta radovednost ni tedaj izklepetala, da Ljubljana ne pije samo, temveč, da tudi veliko je. Drugo je bolj pametno, kakor prvo. Številke, ki jih danes navajamo, ne bodo v nikomur vzbudile zgražanja, kakor so jih zadnje, skoraj astronomske številke o uporabi alkohola, temveč bodo nasprotno te številke vsakomur, ki razsodno misli o sedanjem gospodarskem in socialnem stanju vseh stanov dolocene pripravovale, kje smo in na čem smo. Zvišana produkcija, šibkost konzuma in šibkost plačilne možnosti govori iz teh številke.

Lani je Ljubljana v prvem polletju uvozila in zaklala 3995 glav goved, letos v prvem polletju pa samo 3448, ampak Ljubljana ni letos nič manj jedla, kakor lani, zakaj letos je uvozila 109.111 kg je pripravljena govejega mesa, medtem ko ga je lani samo 49.515 kg. Samo ta ugotovitev in te številke zadostujejo, da je v Ljubljani meso dosti predrago in da Ljubljana uvaža je pripravljeno meso, ki je zunaj mestne občine znatno cenejše. Mestna trošarina ne vpliva na to razliko, ker je na živo žival visoka, na pripravljeno meso pa še mnogo višja. Mestna trošarina znaša namreč na goved 15 Din, medtem ko znaša na kilogram uvoznega, pripravljenega mesa 1 Din od kilograma. To se pravi: ljubljanski mesarji imajo občutno konkurenco okoliških, cenejših mesarjev.

Prav tako kakor je Ljubljana pojedla letos mnogo več govejega mesa kakor lani, tako je pojedla tudi več telečjega mesa. Lani je žrtvovalo 6787 telečkov življenje za ljubljanske žlecode, letos pa kar 7200. O konjskem mesu se ne spodbodi, da bi govorili bolj obširno, čeprav ga gotov odstotek Ljubljančanov, in ti niso najbolj bogati, ne zamestava. V prvi polovici so namreč v Ljubljani zaklali celih 180 konj in konjski mesarji so najbrže največji del konjskega mesa tudi prodali.

Kostrunovo meso je prav dobro. Včasih je bilo ceneje, letos pa je skoraj prav tako drago, kakor ostalo meso. Zato so lani pojedli Ljubljančani 881 kostrunov, sveda zaklanih in v kilograme prodanih, letos pa samo 727. To se pravi, da so cene kostrunovemu mesu ostale iste, kakor lani in da da rada vsaka gospodinja še nekaj dinarjev zraven k svinjskemu mesu, pa da zato dobi tudi boljše meso, kakor pa je pusto kostrunovo. Še celo mesa kozličkov in jajnet je Ljubljana pojedla letos manj kakor lani. Lani namreč 2344, letos pa za 20 manj, torej 2324.

Dohodarstveni urad ima to lepo lastnost, da pripravi ob vsakem času ob polletju in ob koncu leta in ob vsakem mesecu zelo natančno statistiko, kar zmore le malokateri urad in ima povrh tega

še to lepo lastnost, da ve, da je statistika učinkovita samo tedaj, kadar se zanjo zanima javnost. Ta urad pa ima še druge podatke, n. pr. o prašičih in to zelo detajlirano. Dohodarstveni urad razlikuje troje vrst prašičev. To je: prav male prašiče, ki ne tehtajo več kakor 10 kg, potem srednje prašiče, ki ne tehtajo več kakor 60 kg in večje prašiče, ki tehtajo nad 60 kg. Malih prašičev je Ljubljana lani ob prvi polovici leta uvozila 359, letos pa samo 303. To se pravi, da je Ljubljana imela letos manj bučne proslave, katerih glavni program je bil ocvrt odojek. Srednjih prašičev je Ljubljana lani uvozila in zaklala 1283, letos pa 1559. Velikih prašičev pa lani 11.481, letos pa 11.546. Pri tem, da so cene živi teži svinjine tako zelo padle, bi si Ljubljana mogla privoščiti še več svinjskega mesa. Morda pa je vzrok temu, da si ga ni, to, ker cena svinjskemu mesu ni padla tako zelo. Kljub temu je mestna občina lahko zadovoljna z uspehom. Zakaj odojki, pardon, to so prodajalci, ki jih dovozijo, plačajo zanje 6 Din na glavo živine, na srednje prašiče pa 8 Din, na večje pa 15 Din. Koliko več bi pojedli Ljubljančani, koliko več bi zaslužili mesarji in koliko več bi kasirala mestna občina — ako bi bile cene svinjskemu mesu nižje?

Race, goši, purani in druga velika perutnina so za Ljubljano še vedno velika specialiteta. Ljubljana premože poje te živali, te specialitete naše kraljevine, najbrže zato, ker je predraga. Lani je v prvih šestih mesecih pojedla 871 kosov velike perutnine, letos pa nekoliko več, 1446, največ v predpustu. Cene so hitro padle tudi tej perutnini in Ljubljana je hitreje jedla dobro perutnino, nego se je požurila pri govedini, kateri cena skoraj ni padla. Še hitreje se je požurila Ljubljana pri mali perutnini. Lani je pojedla piščancev, kokoši, golobov in podobnih ljubkih živalic samo 15.938, letos pa že 22.481. Kmetje so bili namreč pametni in so cene znižali. Naj bi bili še mesarji tako pametni, pa bi Ljubljančani tudi več kupovali pri njih.

Ribe, raki in te živali v konzervah so prav dobre jedi. Slovio raki iz Cerknice, iz Krškega, najbolj pa iz nesrečne vasi Nadleske. Dobro je, da pridejo v zadnjem času ribe in raki iz domačih krajev bolj na trg kakor včasih. Lani je Ljubljana pojedla vsega trojega, to se pravi rib, rakov in konzerviranih rib 24.776 kilogramov, letos pa 30.966 kilogramov. Mi Slovenci smo dolžni pisatelju Francu Erjavcu veliko hvalo. Ta je namreč odkril, da so ribe in raki najboljši v mesecih brez »r«. In res, v maju in juniju je Ljubljana pojedla več rib in rakov kakor v januarju, februarju, marcu in aprilu skupaj. Enako razmerje bo veljalo najbolj gotovo tudi za drugo polovico leta, ko bosta meseca julij in avgust posekala vse štiri zadnje mesece leta. To je pa tudi za enkrat zadnja skrivnost, ki jo je mogla radovednost poizvedeti na dohodarstvenem uradu.

• Spremembe pri ljubljanski gledališki upravi. Belgrajsko »Vreme« št. 3430 prinaša sledečo brzojavko iz Ljubljane: »Ljubljanski meščanstvo je s simpatijo sprejelo vest, da je najresnejši kandidat za mesto novega intendanta Kr. Narodnega gledališča v Ljubljani g. dr. Milan Dular, ravnatelj ljubljanskega velesejma in častni belgijski konzul. Dosedanji upravitelj g. Oton Zupančič, znani slovenski pesnik, je zaprosil ministrstvo prosvete, da ga razreši dolžnosti. Tako bi se izključno mogel posvetiti svojemu umetniškemu delu. Ljubljanski gledališčni, ki sta v umetniškem pogledu na zavidljivi višini, potrebujeta gospodarskega vodjo, ki bi mogel upravitelj v red tekoče finančne stanje gledališča. Gledališko občinstvo kakor tudi vodstvo gledališča misli, da je najpriljubljenejša osebnost za to mesto g. dr. Milan Dular, ki je pokazal izredne gospodarske sposobnosti ob priliki organizacije ljubljanskega velesejma. Za g. dr. Dularja se mnogo zavzema tudi ban Dravske banovine g. dr. Marušič in zato mislijo, da bo imenovanje v interesu gledališča in da bo objavljeno čimprej.«

• Konzulat CSR v Ljubljani sporoča, da v dnevi 31. julija in 1. avgusta t. l. vsled preseljevanja na Erjavčev cesti 21. ne bo uradoval. Sprejem strank za omenjena dneva odpade.

• Röntgenov aparat popravljen. Pred časom smo opozorili bolnike, naj ne hodijo v bolnišnico zaradi röntgenološkega pregleda. Sedaj smo zvedeli, da je Röntgenov aparat popravljen in da bolnišnica zopet sprejema bolnike v röntgenološki pregled.

• Tablice za tombolo v Kranju ima v prodaji po Din 4 trdnica »Deset d. z. o. z. na Dunajski cesti. Opcarjamo, da stanejo tablice na dan tombole 2. avgusta Din 5. Preskrbite si jih!

• Sadije na ljubljanskem trgu. Včeraj sta dospela na ljubljanski trg dva vagona sadija iz Brčka, iz ostale Bosne in Novega Sada. Po večini so bile to bruske in češnje v skupni teži 20.000 kg. Bile so to prve bosanske češnje, ki so letos dospele

na ljubljanski trg. Na debelo so jih dajali po 3 do 3,50 Din za kg, na drobno pa so se prodajale po 6 do 8 Din za kilogram. Na ljubljanski trg je bilo uvoženih mnogo breskev iz Verone. Prvi v tem slučaju bi se mogli naši domači prodajalci zgledovati: veronsko sadije je bilo namreč lepo opremljeno in pravilno zapakirano. Vsaka breskev je imela svoj ovoj in je bilo šlovela kar veselje samo pogledati to sadije. Novosadski trgovci pa so najlepše vojvodinske in sremske bruske kar namerljivi v kosare in se je sadije zelo pokvarilo, tako, da je prišlo na trg v stanju, ki skoraj ne dopušča javne prodaje. V tem oziru se morajo domači trgovci še mnogo učiti ob vzgledih tujine.

• Brezposelnost ni nič manjša. Vsako leto je bila v Ljubljani navada, da je brezposelnost v poletnem času ponehala. Letos bi bilo pričakovati, da sprito mnogih javnih del sploh ne bi bilo brezposelnosti. Ali temu ni tako, ker razna javna dela prav nič ne vplivajo na omiljenje brezposelnosti. To pa zato, ker pri oddajanju javnih del ni nobenih norm, ki bi bile v tem času najhujše krize primerne. Mestna občina bi morala pri oddajanju javnih del gledati na to, da se uporabijo pri javnih delih v prvi vrsti oni, ki v Ljubljani žive, pa dela ne morejo najti. Tega pravila se mestna občina do sedaj ni držala in zato ima njen socialni urad žalostno dolžnost ugotoviti, da je število podpirancev nezmanjšano. Nasprotno, letos je ves znesek, določen za podpiranje brezposelnih že skoraj povsem izrpan. V Ljubljani, kjer skoraj ne moreš napraviti koraka, da se ne spopakeš ob kakšno javno delo, je ta ugotovitev čudna!

• Trnovski most podirajo. Včeraj so začeli podirati stari lesen most pred trnovsko cerkvijo, mesto katerega bodo zgradili železobetonski most. Regulirani strugi Gradaščice se spodbodi pred lepoto trnovsko cerkvijo brez dvoma tudi lep nov most. Mostišče so v teku dneva že podrli in danes širle le še rebra v zrak. Gradbo mostu je prevzelo gradbeno podjetje M. Curk. Most bo še letos zgrajen.

Katoliška akcija med ameriški Slovenci

(Pozdravni govor glavnega predsednika KSK Jednote, Mr. Franka Opeke na Brezjah.)

Častiti zborovalci!

Najprej je moja dolžnost, da se zahvalim prevzvišenemu knezoškofu ljubljanskemu, ki me je osebno povabil, da govorim na tem shodu.

Pozdravljam vaš manifestacijski shod kot glavni predsednik K. S. K. Jednote. V imenu več nego 35.000 njenih članov, lahko rečem: v imenu vsega katoliškega slovenskega življa v Ameriki. Pozdravljam Vas z Marijo, presveto Materjo božjo, in s častitljivim našim apostolom, škofom Barago. — Za tem pa preidem takoj k temu, o čemer je Prezvišeni zrazil željo, da izpregovorim — namreč o katoliški akciji med nami ameriški Slovenci. To častno nalogo bom skušal kar najbolj ob kratkem rešiti.

Če katoliška akcija ni nič drugega nego laiško apostolstvo, sodelovanje laikov z duhovniki pri ohranjanju in širjenju božjega kraljestva na zemlji, potem je gotovo, da katoliška akcija med katoliškimi ameriški Slovenci prav bujno cvete. Da, cvetela je od vsega začetka našega priseljevanja v Ameriko. Zakaj od vsega začetka so se slovenski ameriški laiki skupno s svojimi duhovniki trudili — kakor za ohranitev slovenskega — tako in zlasti še za ohranitev, širjenje in poglobitev verskega duha in življenja med našim izseljenim narodom.

Eden glavnih pogojev verskega obstoja in napredka med ljudstvom je urejeno duhovniško pastirovanje. Koliko so se naši dobri laiki trudili in se še trudijo, koliko so žrtvovali in še žrtvujejo, da bi vsaj večje slovenske naselbine bile deležne takega pastirovanja! Ustanavljanje župnij in zidanje lastnih cerkva je bila njih prva zadeva. Samo v božji knjigi je zapisano, koliko so v tem oziru storili naši ameriški slovenski laiki, naši cerkveni odbori in posamezni laiki apostoli, prav gori od tistih, ki so našim prvim misijonarjem pomagali

graditi lesene kapele za božje, in nizke kolibe za misijonarjevo bivališče — preko njih, ki so s father Sušteršičem na čelu sezidali šolsko-močno svetišče — pa doli do teh, ki prav zdaj dovršujejo ponosno cerkev sv. Vida v Clevelandu.

Poleg cerkva je šola tista, ki ima versko mišljenje, čutenje in življenje vsakega naroda buditi, ohranjevati, množiti, širiti. Zato so katoliški ameriški Slovenci vrgli svojo skrb poleg na cerkev takoj tudi na šolo. Državne šole naše Unije ne vzgajajo versko, a država pusti vsem svojim državljanom, vsem veram in narodom popolno svobodo, da si po mili volji ustanavljajo in vzdržujejo svoje zasebne verske šole. Naši Slovenci v Ameriki so ustanovili in vzdržujejo v vseh večjih mestih svoje farne katoliške šole, ki skoro izključno pod vodstvom redovnic, delujejo vzorno v verskem in narodnem duhu. Lahko si mislite, da stroški za cerkve, župnije in šole, ki bremene izključno na ljudstvu samem, niso majhni. Toda ljudstvo jih rado nosi, ker se zavega velikega pomena tega dela katoliške akcije, drugi pa zato, ker vidi, kako požrtvovalno se razni cerkveni in šolski odbori — laiki v trdni edinstvi z duhovniki — trudijo za pravo dobrobit in srečo njegovo.

Kraljestvo božje na zemlji zelo pomagajo utrjevati in širiti tudi razna dobra društva, v katerih laiki skupno s svojimi duhovniki stremijo in drug drugega spodbujajo k lepemu krščanskemu življenju. Tudi takih društev se oklepamo katoliški Slovenci v Ameriki in laiki v njih odlično pomagajo duhovnikom. Da ne govorim o Marijinih družbah, ki tudi pri nas cveto in varujejo mladino nevarnosti, ki so v Ameriki še hujše nego pri vas, naj navedem zlasti dve društvi: mož in mladinsko društvo sv. Imena (Holly Name) in Kolumbove viteze. V obeh društvih člani zares apostolstvo delujejo. Člani sv. Imena svoje duhovniku ob strani v vseh potrebah župnije, so njegovi svetovanci v gotovih kritičnih zadevah v župniji ter imajo nalogo, svojega duhovnika tudi ščititi in braniti pred morebitnimi napadi. Pa tudi Kolumbovi vitezi, organizacija na strogi katoliški podlagi, vrlo sodelujejo z duhov-

Mohorko sedaj vse priznava

Pet umorov na Jelovcu je izvršil sam — Se en roparski napad

Sedaj, ko se bliža obravnava, je Mohorko, jelovski morilec, zavezal novo taktiko. Dočim je od začetka skušal s vpletanjem vedno novih oseb svojo zadevo ter zadevo vsega sršenovega gnezda ob meji zamotati ter s tem doseči zavlačiv glavne razprave, priznava sedaj še nadaljnje prestopke, med drugim tudi neki nov poizkus roparskega napada. Morda ima Mohorko pri tem isti namen: vso stvar zavleči, dokler se zopet ne zbere v na novo priznanih stvareh potrebno gradivo. Toda nekaj je, kar je dalo dosedanjemu toku preiskave popolnoma jasno smer: Rudolf Mohorko je priznal, da je sam izvršil grozen zločin na Jelovcu. Zato je pa bilo treba, da so mu prinesli eksaktne dokaze o nemožnosti soudeležbe F. Hriberskega. Zaradi raznih novih razkritij pa se ne bo smela obravnava več dolgo odlašati. Usoda R. Mohorka je zapetena ter jasna in odkritja o raznih tatvinah koles ne morejo tukaj moliti.

• Skupne duhovne vaje za duhovnike v mariborskem Dijaškem soseski v dnevi od 3. do 7. avgusta t. l. bo vodil tukajšnji rojak dr. Šanc iz Družbe Jezusove, profesor bogoslovja v Sarajevu. Duhovne vaje se zaključijo s papeževim blagoslovom in zahvalno pesnijo v četrtek, dne 7. avgusta zvečer, tako da udeleženci na prvi petek lahko doma opravijo sv. mašo. Priglasil naj se pošljejo do nedelje dne 2. avgusta na tukajšnji kn. škofijski ordinariat.

• Dr. Stojadinović na Pohorju. Te dni je prišel na Pohorje bivši finančni minister dr. Milan Stojadinović na letovanje ter se naselil v Mariborski koči.

• Carinsko stanovanjsko poslopje naj bi bilo v mestu. K včerajšnjemu, kar smo poročali o novi carinarnici, bi se dodali sledeče: za slučaj, da bodo pogajanja ugodno potekla, in bi za novo carinsko poslopje ne bilo toliko prostora, da bi se moglo tamkaj poslati tudi stanovanjsko poslopje za carinske uradnike, potem se bo izbrala v mestu primerna parcela, kjer se bo lahko zgradilo posebno stanovanjsko poslopje za carinske uradnike.

• V naši podružnici na Aleksandrovi cesti 6 (Prosvetna knjižnica) lahko opravite vse posle, ki spadajo v delokrog uprave. Uradne ure vsak dan od 8—12 in od 15—18.

• Maribor se modernizira. Naša Gosposka ulica! Reprezentativnega na njej bore malo. Pa bo dobila sedaj vse drugačno lice. Lepe, moderne svetilke bodo montirali in tudi bolj na gosto kakor doslej. Ravno tako se bo tudi Slomškov trg uredil z moderno javno razsvetljavo; namestili se bodo kandelabri kakor na Aleksandrovi cesti in sicer bodo stali novi kandelabri okoli parka. Tudi bodo renovirali in razširili dosedanje razsvetljavo na Slomškovem trgu.

• Hotel Halbwild v Mariboru v sredini mesta, zbirališče vseh slojev. Ob nedeljah jutranji in večerni koncert. Lepe zračne sobe za tuje.

• Grobovi. Na Zgornje Radvanjski cesti 75 je umrl v starosti 67 let delavec Ludovik Verdnik. Pogreb bo danes ob 17. uri mrtvašnice v Radvanju na radvanjsko pokopališče. — V splošni bolnišnici je umrla v starosti 26 let Justina Žižek, soferjeva soproga. Pogreb bo danes ob triletni na 16. uri mrtvašnice na mestno pokopališče. — V starosti 57 let je umrl v splošni bolnišnici upokojeni železničar Henrik Veitchen. Pogreb bo danes ob 16. uri mrtvašnice na mestno pokopališče v Pobrežju. Blaginjakom bodi ohranjen trajen spomin, žalostnim našim najljubše sožalje!

• Povratek ferijalne kolonije ob morju. Drevi ob 23. pridejo, Starši!

• V zadevi gradnje ceste Nebova—Ložane, ki je za šentpetersko in sosednje občine velike važnosti, je šentpeterski občinski svet sklenil, da se pošlje k banu dr. Marušiču v Ljubljano posebno deputacijo, ki naj razloži potrebo, da se z gradnje ceste čim prej nadaljuje.

• Novo društvo zasebnih nameštencev v Mariboru je imelo v torek zvečer pri »Orion« svoj ustanovni sestanek, na katerem je bil izvoljen pripravljaj odbor, v katerem so: Doležal, Leban, dr. Vavovec, Petelin, Stražnik in Reia.

• Nova gradbena dovoljenja. Na zadnji seji Mestnega sveta so se podelila sledeča gradbena dovoljenja: Mehanična tkalnica in apretura Doctor in drug za gradbo prizidka in opalnice; Ivan in Marija Verbič za gradbo enonadstropne stanovanjske hiše v Beograjski ulici; Mehanična tkalnica E. Zelenka, za gradnjo kofarne; Franjo in Frančiška Vilfan za gradbo enonadstropne stanovanjske hiše v Dalmatinski ulici; Viktor in Melita Mošič za

gradnjo lesene kapele za božje, in nizke kolibe za misijonarjevo bivališče — preko njih, ki so s father Sušteršičem na čelu sezidali šolsko-močno svetišče — pa doli do teh, ki prav zdaj dovršujejo ponosno cerkev sv. Vida v Clevelandu.

Tudi naši KSK. Jednoti ne bo mogoče odrediti velikih zaslug za katoliško akcijo med našimi ameriški rojaki. Zakaj, čeprav je njen glavni namen nuditi gmojno podporo ob času potrebe, je pa naša Jednota vendar organizacija več nego 35.000 članov, ki so njeni samo pod tem pogojem, da izpolnjujejo svoje krščanske dolžnosti. Kdor noče biti praktičen katoličan, temu pri nas ni mesta, ker nam ni za kvantiteto, marveč za kvaliteto članov.

V naši Jednoti so laiki in duhovniki eno srce eni duša. Vsi iščemo častnega blagru članstva, pa tako, da večnega ne pozabimo — in ko z vso silo agitiramo za pristop k naši podporni katoliški Jednoti, agitiramo s tem tudi za širjenje verske zavesti med ameriški Slovenci. Nič pa ne bom govoril o tem, da so bili od prvega njenega začetka uprav člani KSK. Jednote tisti, ki so ustanovili največ slovenskih fara, sezidali največ cerkva in šol in razlili tako največ prave krščanske kulture med naš narod.

To je ob kratkem, v glavnih potezih, naša ameriško-slovenska katoliška akcija. Mi jo bomo nadaljevali, izpopolnjevali, širili. Naj nam pomagata Marija, presveta Mati božja in častitljivi naš apostol, škof Baraga! — Mi bomo to, kar sami hočemo in delamo, učili hoteti in delati tudi našo mladino. Sam Bog ve, doklej bodo naši potomci v Ameriki čutili in govorili slovensko; toda katoliško verovati in živeti morajo zmerom. Zakaj v tem je zveličanje!

Glasba

Zbori, let. VII, št. 3. Pravkar so izšli novi Zbori. Nekoliko so presenetili. Mi namreč rabimo po prenehanju Nove Muzike resne glasbene reje, ki bi zadovoljala potrebi po naši glasbeni izobrazbi, orientaciji in znanstvenem ter zgodovinskem delu. Zbori so upatam že zamašili vrzel v tem smislu in smo jih bili s Cerkv. Glasbenikom

Maribor

gradbo pritične stanovanjske hiše v Kettejevi 27; Angela Skušek za gradbo enonadstropne stanovanjske vile v Korosčevi ulici; Peter in Frančiška Matz za nadzidavo nadstropja na hišo Stritarjeva 8; Ivan Koragla za gradbo enonadstropnega dvorišnega stanovanjskega poslopja pri hiši Stritarjeva 29. — Uporabna dovoljenja pa so dobili: Mehanična tkalnica in apretura Doctor in drug za gradbo belilnice, barvarne, lope za shranjevanje ambalaže in druge skladiščne prostore; Franjo Koštomaj, preureditev trgovskih lokalov; Josip in Frančiška Brandl, gradba skladišč, nadzidava nadstropja in preuredit pri hiši v Strossmajerjevi 5; Terezija Bađerle, preureditev hleva v stanovanjsko svrhe na Livadi 5; Ivan Globan, nadzidava drugega nadstropja na hišo Smoletova 19; Marija Mustek in Ciril Šimlin, zgradba pritične stanovanjske hiše v Koseskega 26 ter Jakob Lah, adaptacija v hiši na Glavnem trgu 2.

• Umrl je v starosti 59 let železniški upokojenec Andrej Bombek, Tržaška 69. Pogreb bo danes ob pol 17. uri mestne mrtvašnice na Pobrežju. Blaginjakom bodi ohranjen trajen spomin!

• Celih 12 voz hrusk in jabolk je bilo včeraj na trgu; razen tega so kmetje pripeljali sedem voz krompirja, čebule in kumar. Perutnine 700 komadov, sena 16 voz, slame 6, otave 3. Cene običajne.

• Na zelenem polju se srečajo in preizkusijo v nedeljo na Mariborovem igrišču ob pol 18 železničarji in Čakovčani.

• Krav nanor. Pri naboru je prišlo v Frajhamnu pri Sv. Martinu v Slovenski Bistrici do pretepa med naborniki. Zrtev tega je postal 20 letni Josip Javornik, ki je zadobil na levi prsni strani globoko rano z nožem.

Hoče

Blizu mesta smo, pa se ne moremo obraniti raznih dobrot mestnega prometa: cestnega prahu, drvečih avtomobilov, kolesarjev, brezposelnih in beračev. Najbolj čudno se nam zdi, da smejo po naših krajih prosjačiti tuji državljani. Priidejo k nam mladi krepiki zdravi fantje in pravijo da so rokodelci. Po dva in trije stojijo pred vrati in hitro spoznaš po trdi goltniški izreki, da so iz severne Nemčije. Domači kraji, da jim baje kruha ne dajo. Nam se pa je čudno zdi s čigavimi sredstvi ti pešci tako daleč pridejo, in ali bi ne storila nemška država bolje, da bi jim preskrbela raje kakršnibodi delo doma, kakor da daje takim vandromcem se brezplačne železniške karte za povratek v domovino. Zato upravičeno dvomimo, da je v vsakem slučaju res brezposelnost kriva, da nas taki vandrovci posejajo. Zgodilo se je že, da je dobra hocka gospodinja na dan razdelila več hrane tem kakor vsej svoji družini. Mogoče bi se dalo tudi oblastvenim potom kaj doseči. Če si naši ljudje, recimo iz Prekmurja, zaslužijo vsako leto tisočake v tujih državah, ali bi ne našli dela taki, če bi le prišli za kakršnibodi delo. Domače rezeve podpiramo; ker vemo da so v sili. Toda raznih peških športlerjev ne vidimo nič kaj radi. Ali bi se dalo kaj ukreniti?

Konjice

Smrtna kosa. — Pretekli ponedeljek smo položili k večnemu počitku preblogo Podgorškovo mambo. Ko so v soboto opoldne zavzvali mrtvaški zvonovi, nismo mogli verjeti, da bi ta pesem veljala dobri Podgorškovi gospej. V petek jutraj so jo prepeljali v tukajšnje bolnišnico Rdečega križa, kjer se je imela podvrči operaciji na roki. Pri tem se je pokazalo, da je kri že zastupljena. Odpovedalo je srce in drugi dan predpoldne je nastopila smrt. Rajna gospa je bila vzor prave krščanske žene in matere. Nihče ne more naštetih dobrot, ki so bile razdeljene v Podgorškovi hiši. Kako je rajno gospe vse spoštovalo in cenilo njeno ljudomilost, je najlepše pokazal njen pogreb, ki se ga je udeležila velika množica. Pogrebne svečanosti je opravil mil. g. arhidijakon Tovornik z infulo ob asistenci treh duhovnikov. Pevski zbor je zapel pred hišo žalosti in na pokopališču žalostinko. Pogreba se je poleg odličnih tizanov udeležila tudi požarna bramba. — Dobri Bog naj blagi Podgorškovi mamici obilo poplača njeno plemenitost in dobrohotnost. Preostali pa izrekamo naše globoko sožalje. N. v. m. p.

32 vrlih deklet je bilo preteklo nedeljo, na praznik sv. Ane, sprejetih v Marijino družbo. Naj jih Mati božja čuva, da bodo ostale zveste Nji in njenemu Sinu.

Priprave za dekanjski evharistični kongres so v polnem teku. V Katoliškem domu so vsak večer pevskie vaje za pontifikalno sv. mašo. Na konjski Skali bo v soboto zvečer zažarel velik ognjeni križ. V nedeljo se pričakuje velika množica iz dekanije in tudi od drugod.

vred vesel. Ta številka pa šteje celih šestnajst strani literarne priloge, pa prinaša eno kunčevno pesem, nekaj vrst o Davorinu Jenku in M. Tomcu, kratko opremo in koncertno kroniko, vse ostalo pa je posvečeno dnevnim žurnalističnim kroniki in raznim večjim in malim pevskim društvom in njihovim velikim in majhnim funkcionarjem in pevskim uspehom in kritikam. Samo turneja Mariborske Matice po Srbiji je dobila osem strani, na katerih je v načinu dnevnika popisano vase več ali manj za glasbo nevažno, kar se godi na teh preklihanih turnejah, ki navadno ne prinese prav nobenega kulturnega pravega facita v naš razvoj. Ali so torej Zbori na razpotju? Ali naj ne upamo od njih ničesar več v gornjem smislu? Naj se ne zameri za to vprašanje, ki je dobro misljeno in stavljeno z namenom, naj bi se rešilo če mogoče že v prihodnji številki praktično. Glasbena priloga šteje na dvanajstih straneh sedem pesmi od I. Ovirika, L. Puša, K. Pahorja, Z. Prelovca in M. Tomca. Ovirik ima nekaj motivniško-kompozicijsko zanimivih drobcev, Puš je precej elementaren, razna Kola (Pahor) postajajo že banalna, Prelovčeva obdelava gorenjske Ko so fantje se bo pela, M. Tomc se je pa menda tukaj prvič pokazal na prosvetnem polju skladanja. Ima v zborih dve skladbi za glas in klavir na teksta O. Berkopca. Pesmici sta kratki lirični štirinaststični občutenjskega značaja, Tomčeva glasbena oblika nagiblje k preprosti pevski liniji, ki jo v klavirju spremlja resnično klavirski stavek, ki ljubi rafinirano hromatiko, spominjajočo včasih malo na Regera ali našega Premra, upatam motivniško enkrat celo imitatorno izdelan, pa zelo enoten v občutju in preprost. V tej glasbi so kati sodobnega občutenja, toda družijo se že vedno z rahlo sentimentalnostjo v občutju in mehkužno hromatiko, ki njej odgovarja, v formi. Pa je Tomc očitno na pravi poti in ima gotovo razvoj napram moški, jedrnat sodobni in bodoči moderni pred seboj.

*

Prosveta. Glasilo poverjenstva UJU Ljubljana za organiziranje prosvetnega dela učitelstva in šol med narodom. L. III., št. 6. Izhaja kot mesečna priloga »Učiteljskega tovarnika«.

Dnevna kronika

Koledar

Četrtek, 30. julija: Abdon in Senen, mučenca.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrla po dolgoletnem trpljenju gdč. Irma Anžič, uradnica pri Vzajemni zavarovalnici, tiha, blaga duša. Pokojnica je živila pri svoji teli gospe Juliji Elsnerjevi, soprogi upokojenega ravnatelja tobačne tovarne, v kateri je našla svojo drugo mater. N. v. m. p. Odlični družini naše iskreno sožalje!

† Na Dunaju je umrla po dolgoletni bolezni gospa Karolina Lang, soproga ravnatelja znanega fotokemigr. zavoda A. Krampotek. Pokojnici, ki je dalje časa bivala tudi v Ljubljani, naj sveti večna luč!

Osebnosti

— Za provizorja v Belih vodah pri Sočanju je imenovan Franc Klasine, doslej kaplan v Slovenski Bistrici.

— Iz vojaške službe. Po službeni potrebi so odrejeni za vodnika 38. pešpolka pih. podporočnik Peter Hrašte; za vodnika pešpolka Boke Kotorske pih. podporočnik Alojzij Uršič; za vodnika 3. baterije 1. diviziona težkega topništva topniški podporočnik Josip Malič; na službo v operativni oddelki glavnega generalnega štaba topniški kapetan I. razreda za generalštabne posle France Stropnik; na službo v nastavni odred generalštabnega oddelka poveljstva zrakoplovstva vojske zrakoplovni kapetan I. razreda Jože Zupančič; za vršilec dolžnosti nadzornika 3. oddelka topniško-tehničnega zavoda pih. poročnik Franjo Rebernik; za nadzornika 8. oddelka topniško-tehničnega zavoda topniško-tehnični kap. II. razr. Milan Vitase; na službo v mornariški odred v Ohridu poročnik korvete Vladimir Cukar in na službo na kr. monitor »Drava« poročnik korvete Rafael Arneri.

— Zelenilo je dovoljena konjenišnemu polkovniku Vladimirju Seunigu z gosposkično Marijo, hčerko dr. Josipa Sajovice, odvetnika v Ljubljani.

— Upokojena sta pehotni narednik-vodnik 20. pp. na službi v Slabu V. armijske oblasti Josip Cener in topniški narednik-vodnik 7. topn. polka Filip Serdarušič na službi v Jadranski delavnici.

Cerkveni vestnik

Praznik sv. Ignacija, ustanovitelja družbe Jezusove, v nedeljo 2. avgusta v cerkvi sv. Jožefa. Tridnevnic v pripravo na praznik: Petek, 31. t. m. ob 6 zjutraj sv. maša z blagoslovom. Četrtek, 30. t. m., petek, sobota ob pol 8 zvečer kratak govor in blagoslov. V soboto 1. avgusta po večerni pobožnosti se bo slovesno blagoslovila voda na čast sv. Ignacija. Na praznik sam, v nedeljo 2. avgusta bo ob 8 zjutraj slovesna sv. maša. Zvečer ob pol 8 govor in pete litanije. Ta dan in na predvečer dobe verniki, ki prejmejo sv. zakramente popolni odpustek kolikorkrat obiščejo to cerkev in molijo po namenu sv. očeta.

Duhovne vaje za duhovnike bodo v Domu od 3. do 7. avgusta. Ker je še nekaj prostora, se prijave še sprejemajo. — Vodstvo Doma.

Zobozdravnik dr. A. PRAUNSEIS
zopet redno ordinira.

Telefon 2782. Marijin trg 3.

Obisk ekskurzistov na kmetijski šoli na Grmu

Novo mesto, 28. julija 1931.

V nedeljo, dne 28. t. m. je obiskalo kmetijsko šolo na Grmu 22 ljudskošolskih učiteljev iz Savske banovine pod vodstvom g. profesorja inž. Ljubomir Kovačevića, ki obiskujejo ferijalni kmetijski tečaj. Ekskurzisti so si ogledali vse vzorne naprave grmske kmetijske šole in obiskali gospodinjstvo šole v Smihelu. Vse zanimivosti jim je razkazoval in tolmačil strokovni učitelj za sadjarstvo in vinarstvo g. Tone Flego. Po ogledu so se odpravili z avtobusom v Brezice, od tam pa z brzovlakom v Zagreb.

Pri tej priliki moramo omeniti, da skoro ne mine teden v katerem ne bi obiskali naše kmetijske šole kakšni ekskurzisti. Saj je pa šola nad vse moderno urejena in ima nastavitvene za pouk najboljše moči. Zlasti, odkar je prevzela šola banovina v svojo last, napreduje šola vidno.

Njeni hlevi so vzorni, goveja živina vsa montafonske pasme. Za prašiče je nanovo sezidan poseben hlev s kopalnim bazenom. Moderno je tudi urejena kokošjereja; v posebnem oddelku redijo na stotine piščancev, ki jih umetno valijo — brez kokej. Krasno je urejen sadovnjak. Vse sadno drevje imajo urejeno v sortimentih. Tako n. pr. imajo sortimente prtičnega drevja, visokodebelga in poldebelga drevja: hrusk, jablan, sliv, češpelj itd. Vsi sortimenti so sestavljeni po sadnem izboru za Slovenijo. Novi trtni nasad, kjer gojijo okrog 160 najboljših vrst trt namiznega grozdja, z žično vzgojo, je nad vse krasen. Poleg tega imajo tudi sortiment vrtnih jagod in ribezlj. Zavod ima tudi na Trški gori svoje vinograde, kjer gojijo samo zlahne vrste grozdja. Tam je tudi okrog 100 metrov dolg trtni koridor. Tudi v Smolenji vasi ima zavod svoje posestvo, kjer goji po največ trtje in sadje. Tu polagajo zlasti paznjo na vzgojo orehov, in so zato uredili malo drevesnico orehovitih dreves.

Ekskurzisti, ki so si v nedeljo ogledali naš kmetijski zavod, so povsod izražali svoje začudenje, in izjavili, da tako popolno in moderno uredenega kmetijskega zavoda še niso videli. Veliko stvari, ki so se jim dopadle, so tudi filmali.

Resnica je, da se povsod vidi napredek in da se pozna, da vodijo zavod res verzinare in visoko zaobrazene moči in njih pridne roke naravnost ustvarjajo.

Ostale vesti

— Spremembe zakona o srednjih šolah iz leta 1929, ki so bile 22. julija t. l. priobčene v »Službenih novinah«, so stopile takoj v veljavo. Zato se bodo na II. državni realni gimnaziji v Ljubljani že čez dobre 3 tedne to je od 24. avgusta do 31. avgusta vršili popravni izpiti. Pismene prijave, pravilno kolkovane, se sprejemajo pri ravnateljstvu do 15. avgusta. Morejo pa se tudi polati po pošti. Razpored pismenih in ustmenih popravnih izpitov bo najdalje 22. avgusta objavljen na razglasni deski gimnazije. Učenci, ki se žele vpisati v I. razred, bodo morali pred vpisovanjem položiti sprejemni izpit, ki se bo vršil od 1. do 5. septembra.

— Ravnateljstvo drž. klasične gimnazije v Ljubljani javlja učencem zavoda, da se prične popravni izpit 24. avgusta. Razpored je razviden na zavodovi ogledni deski. Vpis učencev v I. razred se bo izvršil 1. sept., v razrede II.—VIII. 3.—5. septembra. Natančnejša določila so razglašena na ogledni deski. Te izpremembe so se izvršile.

šile radi izpremenjenega srednješolskega zakona, s katerim so se razveljavila prejšnja določila glede popravnih in razrednih izpitov ter vpisovanja, ki so bila objavljena v šolskem izveščju.

— Razpisane službe. Kraljevska banska uprava razpisuje na podlagi razpisa ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje z dne 17. julija 1931, S. br. 13.406 v državni bolnišnici za duševne bolezni v Novem Celju službo ekonomista in službo ekonomskega pripravnika. Prosilci morajo izpolnjevati splošne pogoje za sprejem v državno službo, ki jih določa § 3. zakona o uradnikih. Poleg tega morajo dokazati prosilci za službo ekonomista, da ustrezajo pogojem iz odst. 7, § 20. zakona o bolnišnicah in da imajo večletno prakso v upravno-računski stroki. Prosilci za službo ekonomskega pripravnika morajo imeti občo šolsko kvalifikacijo v smislu § 45. odst. 2. zakona o uradnikih, t. j. popolno srednjo šolo. Lastnoročno pisane in s kolkom za 5 Din kolkovane prošnje, opremljene s pravnimi in zadostno kolkovanimi prilogi, ki jih vložijo najkasneje do 18. avgusta 1931 pri kraljevski banški upravi dravske banovine v Ljubljani.

— Teoretično-praktični pedagoški pevski tečaj gdč. Angele Trostove za učiteljevo, ki se vrši pod vodstvom in pokroviteljstvom g. Maleja Hubada, ravnatelja drž. konservatorija v Ljubljani, se prične dne 3. avgusta ob 8 zjutraj in se zaključuje dne 8. avgusta. O glasbeni zgodovini bo predaval naš zgodovinar prof. dr. Jost Mantuani.

— Utonil, ker ni hotel plačati dinarja za prevoz čez Savo. Te dni je v Ziltnjaku pri Zagrebu utonil poklicni berač 23-letni A. Leskovec. V nedeljo se je pridružil neki družbi, ki je odšla na veselico v Samobor. Družba ni štedila s pijačo in tako se je zgodilo, da sta bila Leskovec in njegov sorodnik Matjašič precej živjenja, ko se je bilo treba peljati s čolnom preko Save. Leskovec in Matjašič pa nista hotela plačati prevoznine in sta se s čolna ter skočila v vodo. Matjašič je srečno dosegel nasprotni breg, dočim se je Leskovec začel potapljati. Brodnik, ki na dotičnem mestu prevažajo ljudi čez Savo, ga je opazil in ga brž potegnil ven. Leskovec je še kazal znake življenja, ker pa ni bilo nikogar, ki bi ga z umetnim dihanjem spravil k zavesti, je kmalu umrl. Ko je pripelo na lice mesta reševalno društvo iz Zagreba, je bil nesrečnejš žrtev.

— 72-letni starec skočil v Dravo. V ponedeljek ob šestih zvečer se je v Osijeku pri Tomislavovem preroju ob Dravi odigral razburljiv prizor. Na breg se je naenkrat prikazala majajoca, se moška postava in skočila v Dravo. Pasanti, ki so to opazili, so brž skočili za njim in ga potegnili na suho. Silno so se začudili, ko so videli, da imajo pred seboj svilašega starca, ki jim ni mogel na nobeno vprašanje dati odgovora, to pa zato, ker je bil totalno pijan. Ko se je streznil, ga je zasilila policija, kateri je povedal, da se piše Janos Szabo in da je star 72 let. Nato ga je policija izpustila na svobodo. V torek popoldne pa je Szabo ponovno skočil v vodo in to pot utonil.

— Doraščajoča mladina naj zauživa zjutraj kozarec naravnega »Franz-Josef«-grenčice, ki dosega vsled svojega učinkovanja kot čistilo želodca, črev in krvi zelo zadovoljive uspehe pri deklkah in dečkih. Na otroških klinikah se uporablja »Franz-Josef«-voda že pri malih, češče zelo zaprtih bolnikih. »Franz-Josef«-grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— Pes rešil 12-letno dekletce iz valov. Iz Bosanskega Broda poročajo: Na nekem pašniku ob Savi, ki je kakih 20 km oddaljen od vasi Poloja, je 12-letna deklica Mina Ristič pasla čredo živine. Poleg sebe je imela velikega pastirskega psa. Naenkrat se je dekletce nebesa spomnilo in začelo plezati na drevo, čigar veje se sklanjajo daleč nad Savo. Ko je plezala po omenjenih vejah, je nenadoma padla v vodo in se začela potapljati. Z zadnjimi napori se ji je posrečilo, da je pomolila še enkrat glavo in roke iznad vode. To pa je opazil pes in se že v naslednjem trenutku pognal v vodo ter zaplaval proti njej. Zagrabil jo je za obleko in jo privlekel na suho. Dekletce je bilo že nezavestno. Pes pa je ni zapustil, ampak je toliko časa glasno lajal, dokler niso prišli ljudje. Ko se je po okolici razvedelo o tem dogodku, so ljudje kar drli k revni družini Rističevih in ponujali za psa velike vsote. Toda Rističevi kljub siromaštvu, v katerem živijo, niso hoteli o tem ničesar slišati in bodo psi, ki se je izkazal s tako junakiškim činom, obdržali doma.

— 11-letni dečko ustrelil v igri svojega 5-letnega brata. V Somboru se je te dni pripetila huda nesreča, ki nazorno kaže, kaj vse se lahko pripeti, če so otroci doma sami brez nadzorstva starišev. 11-letni sin posestnika Petra Firany in njegov 5-letni bratec sta se doma igrala roparje in orožnike. Mlačji je bil ropar, starejši pa orožnik. Da bi uspešneje zasledoval roparja, je starejši brat prinesel s podstrešja star zarjavel revolver in ga nameril na brata. Večkrat je pritisnil na petelina, misleč, da revolver ni nabasan. Naenkrat pa je odjeknil strel in mlačji bratec se je gugal na tla. Strel ga je zadel v sredo čela in povzročil takojšnjo smrt. Starejši brat se je ustrašil in prišel klicati na pomoč. Ko so prihiteli ljudje, je bil malček seveda že mrtev. Policija je uvedla preiskavo, če so morda nesreče krivi starši, ki so pustili otroka sama doma brez nadzorstva.

— Učbenik angleškega jezika. Sestavil J. M. založila Jugoslovani. knjigarna v Ljubljani. Cena vez. izv. 62 Din, broš. 50 Din. To je prvi angleški učbenik, ki ga imamo Slovenci. Važno znanja angleškega jezika je za nas vedno večja. Razmah in razširjenje kulturnega zanimanja za angleški svet dnevno narašča. Zato je z izdajo tega učbenika ustrezno ne le onim, ki se zanimajo za angleški jezik, marveč tudi tujim praktičnim potrebam našega naroda v trgovskem in izseljeniškem oziru.

Novo mesto

Glavo si je razbil. V kandijsko bolnišnico so pred par dnevi pripeljali 20-letnega pos. sina Rudolfa Matzelleta iz Travnega do la na Kočevskem. Fant pravi, da je padel na domačem skednju nekako 3 metre globoko ter pri tem dobil na glavi več ran, vsled česar je moral v bolnišnico.

Pobalinstvo. Od sedaj se neznani ponočnjaki in razgrajali so v noči od ponedeljka na torek pometli na mestnem kopalšču v Novem mestu vso ograjo okrog bazena in ob stopnjicah, ter jo zmetali v bazen in v Krko. Iz zaklenjene lope za čolne pri kopalšču so po odtrgani prikljenici čoln last g. Kijskega Rudolfa, sodnega pripravnika, ga razbili in razbitine spustili po vodi. Novomeška policija je takoj storila potrebne korake, da povzročitelje škode izsledi.

Učite se pravilno kopati na zraku in solncu
t. j. nadgrnite dobro svoje telo pred solnčenjem tedaj, ko je telo suho, z

NIVEA-CREME
NIVEA-ULJE (olje za kožo in masažo)

Oboje vsebuje edino svoje vrste - sestavino eucerit za nego kože, oboje zmanjšuje nevarnost solnčarice, oboje potemljuje polt tudi pri oblačnem nebu. Nivea-creme Vas hladi pri vročini. Nivea-olje Vas varuje ob slabem vremenu mraza in s tem prehlajenja.

Nivea-creme Din 5' — do 22' —, Nivea-olje Din 25' —, 35' —
Proizvajal: J. BEIERSDORF & CO., d. s. s.
MARIBOR, Gregorčičeva ulica št. 24.

Celje

— Umrla je v ponedeljek v Gotovljah pri Zaleu po dolgi in mučni bolezni gospa Marjeta Kranjčeva. Dosegla je visoko starost 81 let. Pokojnica je bila mati tajnika Kmetске posojilnice v Celju g. Ivana Kranjca. — V javni bolnišnici je 28. t. m. umrl 12-letni rejenček Karel Jezovšek iz Loč pri Poljčanah. N. v. m. p.

— Krajevna protituberkulozna liga v Celju javlja, da so plačali ustanovnino po 1000 Din kr. banska uprava v Ljubljani, zdravilišče Rogaska Slatina, Ljudska posojilnica v Celju, Mestno načelstvo v Celju, Celjska mesna hranilnica, Občina okolica Celje, Cinkarna d. d. v Celju, Westen d. d. v Celju. Mnogo podjetij in zasebnikov iz Celja in okolice je plačalo podporno članarino za leto 1931. in običajno članarino. Vsem ustanovnikom, podpornikom in rednim članom ter vsem dobrotnikom in nabiralcem se liga za njihovo naklonjenost in trud iskreno zahvaljuje.

— Kje so starši? V Aškerčevi ulici nasproti hotela »Poštec« so mali otroci tako nagajivi, da mečejo za pasanti kamenje. Neka gospa je dobila kamen v hrbet, bolj ko se je jezila, bolj so bili za njo. Kaj morajo reči tujci, ako se jim kaj takega pripeti. Starši pazite na svoje otroke. — Očividec.

— Izredni občni zbor šolske družine bo drevi ob pol 9 v Celjskem domu. Na dnevnem redu je izvolitev novega predsednika, ker odhaja dosedanjí predsednik iz Celja.

— Huda nezgoda pri požaru. V nedeljo zjutraj je iz doleže neznanega vzroka izbruhnil požar v hiši posestnice Amalije Zulfčeve pri Sv. Miklavžu pri Sv. Juriju ob Taboru. Domačeh iz go-reče hise reševali svoje stvari, ko so se na posled-nji vrtili, da bi odnesli še denar, se je zrušila na nje goreča streha. Pri tem so dobili hude opekline po vsem telesu 49-letna posestnica Amalija Zulfčeva, 23-letni sin Remigij Zulfč ter 16-letni sin Konrad Zulfč. Vsi trije so bili prepeljani v celjsko bolnišnico.

— Samomor. Lastnik trafike v Klavni ulici invalid g. Ivan Valentinčič se je v hipu duševne zmedenosti v torek popoldne na podstrešju svojega stanovanja na Jožefovem hribu obesil. Bil je že delj časa potr, v ponedeljek pa je dobil še neko pismo od sodišča, kar ga je še bolj potrl. Njegova žena je zjutraj odšla v trafiko in se je žele zvečer vrniti. Ker moža ni našla v stanovanju, ga je začela iskati po vsej hiši in ga končno našla na podstrešju mrtvega. Valentinčič je bil invalid ter je dosegel starost 47 let, doma pa je bil iz Košane pri Gorici. Truplo so prepeljali v mrtvašnico mestnega pokopališča.

Kranj

Kranj—Celovec. Avtobusna družba »Avtopromet Jezersko« vozi ob nedeljah od turistickega vlaka iz Kranja na Jezerski vrh in se vrača nazaj k večernemu turistovskemu vlaku. Če se na Jezerskem vrhu zbere dovolj izletnikov, ki bi se peljali naprej, bo vselej ob nedeljah družba progo podaljšala čez Jezerski vrh do Celovca. Vožnja iz Kranja do Celovca in nazaj bo stala le Din 100. Opozorjamo turiste in izletnike na cenen pa zelo zanimiv enodnevni izlet na Koroško. Pojasnila se dode v pisarni družbe v hotelu »Stara postaja«.

Gasilsko kegljanje na dobitek se vrši še v soboto 1. avgusta od pol 8 zvečer dalje, na dan tombole 2. avg. pa od 9 dop. naprej. Dobitki so prav lepi in visoko vredni: n. pr. novo moško kolo, vreča moke, zaboj mila, krupa usnja itd. — Kegljanje se zaključuje v nedeljo zvečer ali najkasneje v ponedeljek zvečer.

Tombola »Kranju«

NEDELJO 2. AVGUSTA OB 3 URI POP

I. dobitnik »Chevrolet« auto

(Din 54.000.—)

Razkol med kranjskimi mesarji. Ob košljivem vprašanju, kakšna naj bo cena mesa, je med kranjskimi mesarji prišlo do stanovske neenotnosti. Znižanje cen je sprožil novi mesar Andrej Jane, ki je vzel v najem bivšo Jezersko mesnico v Cerkevni ulici. Začel je prodajati meso I. vrste po 12 Din. — Jancu je z znižanjem cene na isto višino sledil Schiffer Franc na Glavnem trgu. Ostali mesarji še niso pokazali nobene odločitve. Vsekakor bi bilo želeto, da sledi prvima dvema. Opozorjamo tudi na članek v nedeljskem »Slov.« z dne 26. jul., ki obširno obravnava vprašanje cen živine in mesa.

Naknadna priobčitev vojnega razporeda onim obveznikom letnikov 1881—1910 ter dajalcem živine in vozil, ki se prvotne priobčitve, dne 26. t. m. niso udeležili, se vrši v nedeljo, dne 2. avg. t. l. na dvoršču gostilne g. M. Peterlina v Kranju in sicer: za občine okrajnega zbirališča Kranj ob 7, za Visoko ob 8, za Smlednik ob 8.30, za Križe ob 9, za Skofjo Loko ob 9.30, za Poljane ob 10 in za Selca ob 10.30. Obvezniki in dajalci vozil ter živine se opozorjajo, da se priobčitve 2. avgusta sigurno udeležijo, ker bodo sicer morali na komando vojnega okruha v Ljubljano.

Domžale

Rezultat nedeljskega sportnega dne SK Disk, je izpadel sledeče. Moštvo kr. pešpolka št. 52 : SK Disk 7:1. Old boy team A proti Old boy team B je podlegel v razmerju 0:3. Občinstva nad 400. Nov ličen vozilec za malo motorko (agregat) si je nabavilo Stoblansko gasilno društvo.

Koncesija za avtobaks je bila podeljena gosp. Fr. Zlobniku.

Poizvedovanje

Ob Gruberjevem prekopu je bil najden po-vršnik. Dobi se Krakovski nasip 16/1.

Občni zbor LNP

Vsako leto imamo ob tem času nogometno počitnice. Med temi počitnicami se pa vrši vedno zborovanje podzve. Kajti po vsakoletnem prvenstvenem tekmovalju je treba pripraviti za novo sezono. Tako tudi letos. Za nedeljo je sklicano redno zborovanje, na katerem bo razpravljan običajni dnevni red. Vendar je pa za slovenski nogomet ravno to nedeljsko zborovanje mogoče zgodovinskega pomena. Ali to vedo gospodje, ki vladajo, ne vemo, upamo pa, da so toliko dalekovidni.

Nov način tekmovalja za državno prvenstvo je razmere bistveno tako spremenil, da pravzaprav ni nobenega zanimanja več, kdo bo vodil LNP. V LNP pa niso samo člani klubov, ki tekmujejo po ligah, temveč še precejšnje število drugih velikih klubov — ako izvajamo manjše, kateri vrše važno vzgojno nalogo med našo mladino. Kajti vsako sportno gibanje ima svoj vzgojni moment, in ne samo branje žoge. Ta vzgojni moment pride naravno najbolj do izraza pri večjih klubih z urejenim vodstvom. In ti večji klubi — pet do šest — so danes tako rekoč pritisnjeni k tlom. Ne morejo toliko radi lig, kakor radi domačega prvenstvenega tekmovalja. Dosedanji način tekmovalja se je izkazal kot zelo slab in torej za klube škodljiv. Saj ravno sedaj nedeljo za nedeljo izkušata Ilirija in Primorje posledice slabega tekmovalja na lastnih hrbtih. Ves nogomet in z njim večina klubov je danes na tleh. Kajti v hipu, ko sta prišla Ilirija in Primorje v ligo, ni LNP pokazal nobene iniciative, kako bi pomagal klubom, ki so ostali izven lig.

Vprašamo, kaj je treba, da se razmere, ki so nastale, odpravijo. Ligičnega tekmovalja je torekoč konec, z velikim minusom za naše zastopnike. V septembru se prične nova prvenstvena borba. Od nedeljskega zborovanja je odvisno, kakšno bo tekmovalje v jeseni. Zve predno so prišle lige, smo v našem listu zagovarjali enoten razred za vse Slovenijo. Najmočnejši klubi Ljubljane, Maribora in eventualno tudi Celja naj tvorijo enoten razred. Na ta način bi združili najmočnejše klube, ki so približno enako močni v medsebojnem tekmovalju. Imeli bi torej v manjšem obsegu ligno tekmovalje v drugi ligi. Ostali klubi bi se pa zaposlili tako kakor dosedaj. Razdelili bi se v drugi razred in ti bi eventualno igrali predigre večjim tekmam. Ta načrt je že svojetasno naletel na veliko odobravanje po vsi Sloveniji. Ligično tekmovalje je ta načrt preprečilo. Niso pa bili vnosi za ta načrt nekateri vodilni klubi v podzve. Poznali so samo sebe!

Ni pa LNP sedaj brez načrta, kako naj se izvede jesensko tekmovalje. Strokovnjaki so tudi sedaj za enoten razred. Večina pa je tega mnenja, naj ostane vse pri starem. Za nedeljsko zborovanje so se dobro pripravili tudi v Mariboru. Okoli SK Maribora so zbrani vsi mariborski klubi in tudi ostali štajerski. Ti klubi zahtevajo, da naj zborovanje LNP odloči, da prihodnje leto sodelujejo tudi en mariborski klub v tekmovalju po ligah. To pa ne more odločiti LNP, pač pa redno zborovanje JNZ! Velika škoda bi bila, ako mariborski klubi, ki bodo predstavljali močno skupino, krenejo na napačno pot in ne bodo podprli zahteve po enotnem razredu! Sele po reorganizaciji domačega tekmovalja pridejo lige na vrsto. Treba bo napreje ohraniti to, kar smo pridobili v ligah, s tem znanjem koristiti tudi drugim vodilnim klubom. S tem dvignemo splošno moč našega nogometa.

Zatorej ponovimo še enkrat: Nedeljsko zborovanje je zgodovinskega pomena za ves slovenski nogomet!

Poseben vlak v Zagreb.

Ilirija je poseben vlak katerega namerava pripraviti Hija k tekmiz v Gradjanskim se lahko prijavi prijatelji kluba do četrta v naslednjih trgovinah: A. Kane, Zidovska ulica; J. Gorec, Dunajska cesta; Drogerija Sanitas, Dunajska cesta. — Zanimanje med našim občinstvom je za ta poseben vlak zelo veliko in bo klub gotovo uspešno organizirati svoje prijatelje, da pohite v Zagreb, kjer bodo pomagali svojim ljubljencem v težki borbi za prestiž slovenskega nogometa.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Četrtek, 30. julija: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13.30 Cas, plošče, borza. — 18.30 Salonski kvintet. — 19.30 Dr. Bajec: Slovensko pravo-ročje. — 20. Drago Ulaga: Gimmnastične vaje. — 20.30 Adamčev večer: I. Uvodno besedo govori dr. Stane Vurnik. — II. Samospevi gospe Pavle Lovštevove in Mirka Jelačina, pri klavirju g. L. Povšek Marjan. — 21.30 Cello koncert g. Bogita Leskovic. — 22 Slovenske narodne poje in sprem-lja na harmoniko g. Ivan Germ iz Amerike. — 22.30 Cas, dnevne vesti.

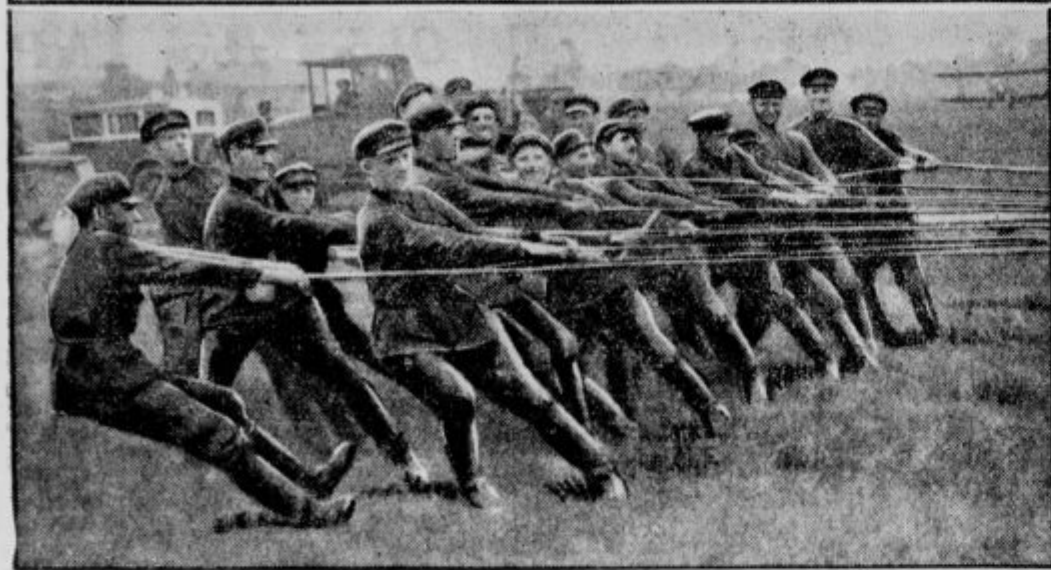
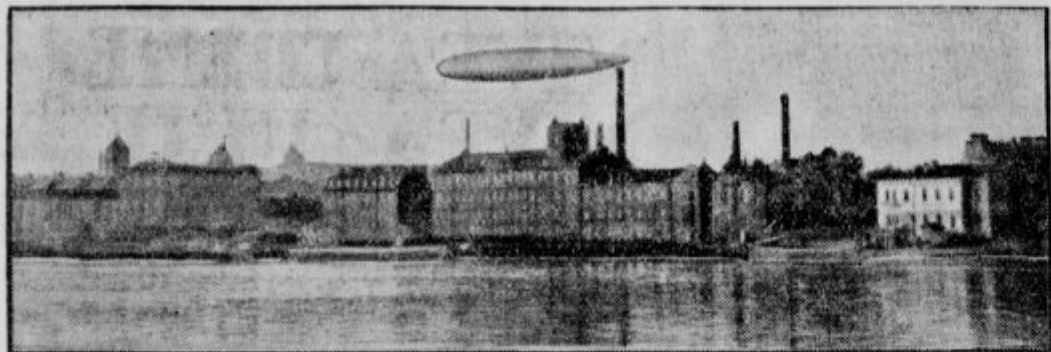
Petek, 31. julija: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Cas, plošče, borza. — 18.30 Mladinska ura: Samospevi gdč. Carmen Antič, klavirske točke izvaja gdč. Vojka Prelovec. — 19.30 Gospodinska ura, gdč. Cilka Krekova. — 20.00 Pravljice za odrasle, gdč. Anta Kovačič. — 20.30 Prenos iz Beograda. — 22.30 Cas, dnevne vesti.

Drugi programi

Petek, 31. julija 1931.

Beograd: 12.45 Plošče (češka glasba). — 19.00 Narodne pesmi. — 20.30 »Grofica Marica«, opereta, Kalman. — Zagreb: 12.30 Plošče. — 20.30 Belgrad. — 22.40 Plesna glasba. — Budapest: 12.05 Orkestralni koncert. — 17.30 Ciganska glasba. — 19.10 Orkestralni koncert. — Dunaj: 19.40 Večerni koncert. — 20.40 L. v. Beethoven (koncert). — 22.25 Večerni koncert. — Milano: 19.20 Plesna glasba. — 19.45 Plošče. — 21.00 Pester večer. — Oslo: 20.00 Orkestralni koncert. — Praga: 21.00 Koncert češke filharmonije. — Langenberg: 20.45 »Cemu meni denar in blago«, komedija. — Rim: 13.10 Lahka glasba. — 21.00 Komedija. — Berlin 19.40 Zabavna glasba. — 22.30 Jazz orkester. — Kato-vice: 20.15 Koncert. — 22.30 Lahka glasba. —

„Zeppelin“ v Arktidi

»Zeppelin« nad Nevo (zgoraj); spodaj: Pristajanje »Zeppelina« na leningrajskem letališču.

S »Zeppelina« poročajo dne 26. t. m. ob 22.40:

Naš zrakoplov je prebil noč v Leningradu ob stebru v pristanišču za zračni promet. Obsevali so ga vijoličasti žarki žarometov, stražila je patrila rdečih stražnikov.

Cisto izredno je bilo navdušenje, s katerim nas je sprejelo sovjetsko mesto. Na desetisoče oseb je prečulo noč opazujoč zrakoplov in opravke posadke. Prof. Samojlovič je pozdravila njegova soproga s hčerko. Prof. Molčanov je vodil svojega sina po zrakoplovu. Pozdravili so nas zastopniki raznih oblasti in osebno 80 letni predsednik akademije znanosti, prof. Karpinski. Navzoča sta bila tudi nemški poslanik v Moskvi Dirksen in generalni konzul v Leningradu Zeklin.

Banket na čast ekspediciji je potekal ob najpristnejšem razpoloženju in trajal do polnoči. Izrečenih je bilo nešteto napitnic, igrala je godba, pri vsem tem pa ni bilo niti najmanjše politične primese.

Po strelah so bili razpeti ogromni lepaki z napisom: »Mesto Leningrad od srca pozdravlja pogumne raziskovalce Arktide!«

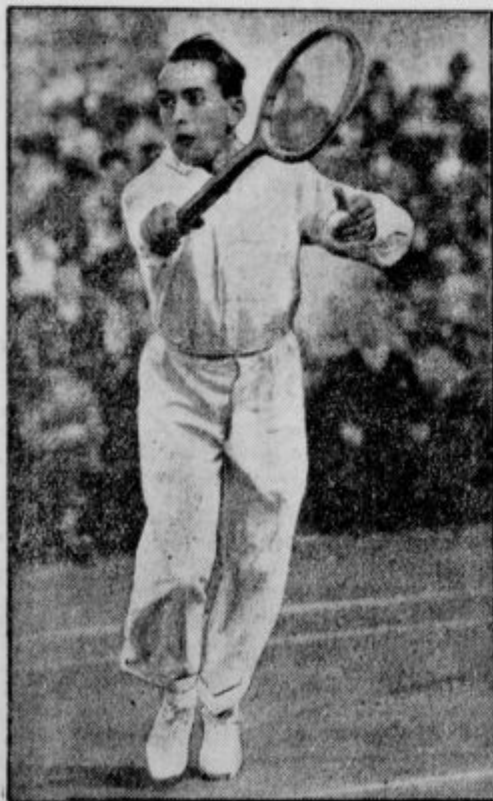
Reči moramo, da je doživel naš zrakoplov, ki je sicer varen toplih sprejemov, redkokdaj, tako veliko navdušenje, bodisi pri uradnih obla- steh, bodisi med prebivalstvom. Sam dr. Eckener je dejal, da ga je ta val navdušenja premagal.

Vesti o vremenu, ki so do pozno v noč prihajale iz arktičnih postaj, so skoraj izključevale možnost, da bi danes zjutraj odrinili dalje. Na Franc Ježefovi deželi so divjali snežni viharji.

Toda danes zjutraj so meteorološka poročila iz nordijskih predelov javila izboljšanje. Tako je tedaj dr. Eckener odločil, da odplujemo. Zrakoplov se je dvignil zjutraj ob devetih ob krasnem solčnem vremenu in nepopisnem navdušenju ogromne množice, obdan od tropa letal, ki so ga spremljale dobršen kos. Krenil je proti severovzhodu.

Bližamo se polarnemu krogu in se pripravljamo na polarni krst našega zrakoplova, ki se bo po Eckenerjevi volji vršil kar najslovesneje. Ozračje postaja znatno hladnejše: od zjutraj je padla temperatura od 23 na 15 stopinj. Vreme je bilo doslej krasno. Plovemo s srednjo hitrostjo 115 km na uro.

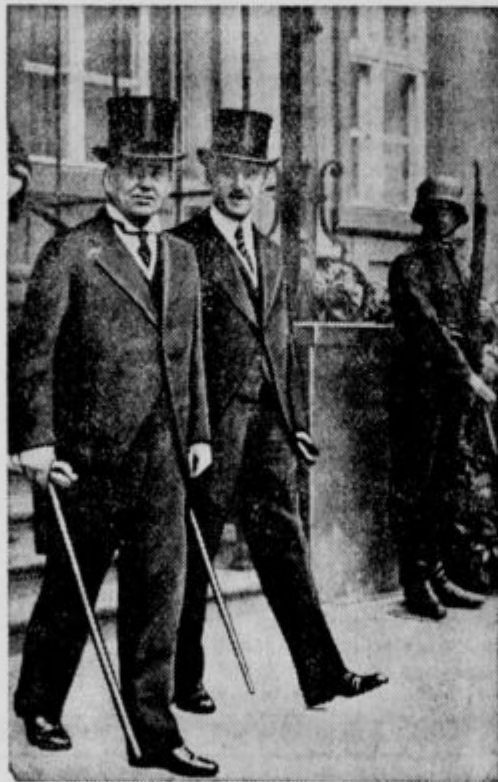
Zadnje meteorološke vesti z arktičnih postaj javljajo, da se širi pritisk, ki je doslej ležal nad Franc Ježefovo in Severno deželo proti vzhodu. Upamo torej na mirno in jasno ozračje na Novaji Zemlji, kamor menimo dospeti v prvih jutranjih urah jutri.

Henry Cochet, ki je znova priboril Franciji Davisov nokal.

Na krovu je razpoloženje izvrstno. Hermetično smo zaprli vsa okna in se polagoma oblekli v vedno toplejšo obleko, da bi se branili mraza. Ploveč nad vzhodnim delom poluotoka Kanina v Belem morju, bomo opolnoči dosegli severni konec poluotoka in prešli nad Barentsko morje. Napredujemo z zmanjšano hitrostjo, uporabljamo samo tri motorje. Naša smer je strogo severna, naravnost v pravcu otočja Franc Jožefove dežele.

V službeni knjigi na krovu je zabeleženo: »V nedeljo ob 9. odhod iz Leningrada. Uro kasneje sinje zrcalo Ladoškega jezera. Pustivši

Ameriški državni tajnik Stimson (desno) in ameriški berlinski poslanik Sackett odhajata z obiska pri državnem predsedniku Händenburgu.

jezero za seboj, se pokrajina neprestano menja, zavzemajoč sibirski značaj. Smrekovi gozdovi obvladujejo vse obzorje, veličastno monotonijo prekinjajo samo: tod in tam nič manj orjaška močvirja »tajge«.

Stepnjaki beže!

Dolge ure ne opazimo žive duše. Ko slednjič zagledamo kje kakega človeka, vidimo, da ob bližanju zrakoplova beži kakor pred zlim duhom. Ta zemlja je tako strahotno prostrana in neobsegljiva, da smo našli vzhodno od mesta Svjatozero 400 metrov visok grič, ki v zemljevidu ni označen. Poveljnik Eckener ga je krstil za »Ostri vrh«.

Ob enih smo dospeli nad Petrozavodsk ob Oneskem jezeru, mesto sibirskega lica; toda pred cerkvijo se razteza izvrstno negovano nogometno igrišče.

Ob 14. se nahajamo nad Belim morjem; pod nami plove šest ladij, natovorjenih z lesom, med njimi dve nemški. Z ladij nas pozdravljajo sirene, mornarji mahajo z robc.

Ob 15. smo nad Arhangelskim, veliko, fantastično mesto, zgrajeno izključno iz lesa, to se pravi iz brun. Samo cerkev in javna poslopja so iz kamena. Mesto šteje 100.000 prebivalcev, ki so raztreseni po delti reke, po neštevilnih otokih. Ploveč nad mestom, smo videli ogromna skladišča lesa, neštete milijone kubičnih metrov, ki nas spremljajo kakor ploveči otoki, segajoč daleč ven v Belc morje.

Sedaj plovemo z vetrom v krmi. Vrtamo se skozi plast obale. Kasneje nas prvič na potovanju zaloti gost dež.

Ob 20.25 križamo polarni krog, kar proslavljamo z izvrstno južino: gnjat, salame, sir, čokolada, pecivo in vino. Liungdahl, geomagnetni strokovnjak poje ganljive švedske narodne pesmi.

Življenje in premoženje za misijone

V Ibambi — Belg. Kongo — je umrl 70 letni misijonar C. Tomaž Studd, ki ima znamenito zgodovino. Sin odlične rodovine, je Studd studiral v Cambridge-u; bil je eden najboljših sportnikov, kar v Cambridge-u pomeni mnogo. Ko je bil 25 let star, je začutil v sebi klic po misijonskem zvanju. Pustil je svet in njegov blesk, daroval svojo dedščino 30.000 funtov šterlingov misijonom in se sam posvetil misijonskemu delu. Deloval je v Kongu in dosegel najlepše uspehe. Pred dvema leti je zbolel, a ga niso mogli nagniti, da bi svoj misijon zapustil. Sedaj je umrl. Eden njegovih bratov je bil londonski lord mayor.

V Ameriki ni vse zlato

Splošno je uveljavljeno mnenje o sijajnem življenju ameriškega ženstva, s katerim bi se evropsko niti od daleč ne moglo primerjati. To mnenje temeljito izpodbija poročilo gospodične Marije Ginsberg, knjižničarke v Društvu narodov, ki je nedavno prepotovala Ameriko. Gdč. Ginsberg pravi, da mora Američanka, ki si mora sama služiti svoj kruh v pridobitnih poklicih, napeti prav vse sile, da obstane proti ostri moški konkurenci, in se odredi vsaki ženskosti, vsake-mu pokoju. Res so ženske plače v Ameriki znatno višje nego v Evropi, Američanka ima svoj avto, velepraktično urejeno stanovanje, vse mo-góče tehnične udobnosti. Toda pri tem mora tudi čisto sama opravljati tudi vse domače delo, in nima skoraj nobenega prostega časa. Evropske nameščenke ali pripadnice raznih drugih pridobitnih poklicev pa imajo ob svoji manjši plači in skromnejših razmerah mnogo več miru in po-koja, privoščiti si morejo pomočnico za hišna dela in marsikako razvedrilo. Gdč. Ginsberg pri-haja do zaključka, da je življenje evropske du-ševne ali ročne delavke lepše in lažje nego njene ameriške sestre.

Antoni Magne, francoski kolesar, ki je zmagal na letošnjem Tour-de-France.

Kratko življenje avstralske prestolnice

Pred nekaj leti je avstralska vlada sklenila, da sezida na samem lepem čisto novo prestolnico — Canberro. Izbala je pokrajino sredi div-jine in najela najboljši inženjerje in arhitekto bri-tanskega imperija, da sodelujejo pri sestavi mest-nega gradbenega načrta in pri zgradbi uradnih palač. Tako so res sredi divjine nastale sijajne zgradbe, obsežni trgi, neskončne ceste, krasni parki. Vlada, parlament, uradi so se preselili v skoraj bajno Canberro. Vse je bilo pripravljeno in najmoderneje urejeno, da je bilo treba mestu le še vdihniti življenje: privabiti prebivalstvo, da bi zaživelo in se razvijalo. Prav tu pa je na-črt pokazal usodno napako: prostor ni odgovar-jal potrebam prebivalstva, ki je zato docela iz-ostalo. Mogočni bloki hiš so stali prazni, parki so se začeli zaraščati, ceste zeleneti... Sedaj je avstralska vlada odpovedala vse novogradnje in vsako olepševanje. Pričakovati je, da bodo vla-da, parlament in uradi Canberri v kratkem pokazali hrbet in nesojeno prestolnico prepustili v domovanje avstralski divjadi.

Tri leta ječe za nesramne kopalce

Kanadski zakonodajni zbor je v tretjem či-tanju sprejel zakon, ki določa za kopalce, ki so nezadostno oblečeni, ječo do treh let. Zakon je v prvi vrsti naperjen proti početu neke ruske sekte, ki propagira nagoto. Kdaj se bo Evropa zganila proti skrutitvi kulturnih običajev po ko-pališčih?

Princezinja Ileana in njen ženin nadvojvoda Anton Habsburški.

Zveza dolginov

V Newyorku se je ustanovila organizacija dolginov: »Zveza visokoraslih oseb«. Društvo šteje že 1356 članov. In stvar niti ni tako nezmi-selna, kakor se zdi. Nenormalno visoki ljudje nalete na vsakem koraku na velike ovire: poste-lje so zanje prekratke, vrata, mize prenizke, ko-palne banje premajhne. Organizacija ima na-men, da po hotelih, kopališčih itd. zahteva, da se ozirajo pri uredbi tudi na nadmerno visoke ljudi. Razen tega namerava zveza dolginov zbra-ti in objaviti statistiko, ki bo dokazala, da se je povprečna višina Američanov v teku zadnjih desetletij znatno zvišala.

Povodenj v Kini

V Nankingu je povodenj izpodjedla 4000 hiš, ki so se podrle. Ponekod stoji voda 2 metra visoko. 10.000 ljudi je brez strehe. Tudi druga mesta ob reki Jangce je povodenj občutno pri-zadela.

Viharni dnevi v Seville: Zgoraj: Straže preiskujejo pasante na ulici, če nimajo orožja. — Spodaj: Topovi na ulicah.

Stoletnica kosilnega stroja

Meseca julija letos je poteklo sto let, odkar je prvič zarezal v žito kosilni stroj. Stroj je iz-našel 22 letni Cyrus Hall McCormick, sin pre-možnega farmarja v Virginiji USA. Stroj tem-lji še danes na McCormickovem sestavu, dasi se je seveda zelo izpopolnil. Prvotni stroj je bil večinoma lesen, le glavni deli (noži) so bili že-lezni. McCormick sam je od leta do leta izpopolno-val svojo iznajdbo in leta 1884, ko je umrl, je prodal že po 50.000 strojev na leto.

Vatikanska železnica, ki je domalega dovršena; v kratkem bodo vozili vlaki na vatikansko po-stajo. Naša slika kaže prehod skozi vatikanski zid.

SLAVNI FRANCOSKI CIRKUS

4 BRATJE AMAR

4 jarbole, 3 arene

Samo 3 dni

v Ljubljani — Tivoli

Samo 3 dni

dne 1., 2. in 3. avgusta

Pride s svojim celokupnim ansamblom 80 vozov — 300 artistov — 500 živali

Kmet - konzument - posrednik

Ljubljana, 29. julija.

Od splošne gospodarske krize nimata koristiti niti producent, niti konzument, vendar je gotovo, da najmanj trpi od nje oni, ki posreduje med producentom, zlasti med kmetom in konzumentom, n. pr. mesar in drugi, ki mnogo manj ali sploh ne trpijo zaradi sedanje krize. Zaradi velikih posredniških zaslužkov trpi konzument. Ako bi bil konzument večji ob nižjih cenah, je nedvomno, da bi bila stiska kmetu-producenta manjša. Zato je bil umeven korak Kmetijske družbe, ki je naslovila na g. bana naslednjo vlogo za omiljenje gospodarske krize. Vloga Kmetijske družbe povsem potrjuje pravilnost tendence našega članka v nedeljo, s katerim smo nastopili proti previsokim zaslužkom mesarjev. Vloga Kmetijske družbe je glasi:

Glavni odbor Kmetijske družbe je v svoji seji dne 10. t. m. ponovno obravnaval današnji težki položaj našega kmeta, za katerega ni videti še tako kmalu izboljšanja. Najbolj žalostno pa je dejstvo, da za vse, kar ima na prodaj, mu drugi stanovni ponujajo naravnost sramotno nizke cene, medtem, kar mora sam kupovati, je še vedno drago kot tedaj, ko so bile cene za kmetijske produkte dvakrat tako visoke. Neverjetno pri tem pa je, da se navzlic nizkim cenam kmetijskih pridelkov isti v nadrobni prodaji nikakor niso ali pa le neznatno pocenili, tako da se konzum ne more zvišati. Konzumenti jih morajo skoro ravno tako drago plačevati, kakor nekdanj.

Se nikdar, niti v vojni dobi, ni bila razlika med nakupnimi cenami pridelkov in prodajnimi cenami konsumenta blaga tako velika, kakor danes. In kdo pobere ta ogromen dobiček? Maloštevilni stan, ki je zaščiten po svojem zakonito določenem stanovskem zastopstvu. — Razen tega je danes mnogo preveč ljudi, ki žive le od posredovanja pri nakupu in prodaji živil ter jih s tem neupravičeno podražuje.

Dobiček, ki si ga delajo nekateri na račun kmeta in na račun konsumenta meščana-delavca, je tako ogrožen, da se govori že o pravcatem oduševanju, o izmaganju širokih plasti prebivalstva. In vendar ima oblast v zakonu ne samo možnost, ampak celo dolžnost uravnavati cene in preprečevati čezmerno dobiček.

Visokospoštovani gospod ban! Da ne boste morda mislili, da je ta trditve pretirana, blagovolite se po svojih uradnihih prepričati o naslednjih dejstvih:

1. Žitna na sejnih je danes po 3—4 Din kg žive teže, boljši voli po 5—6 Din in le izjemoma se plača kak par po 7 Din kg; meso je po 16 do 20 Din, boljše po 24 Din, brez kosti celo po 34 Din za kg; teleta so po 6—8 Din, meso pa po 20—24 Din kg itd.

2. Pšenica je po 150—160 Din za 100 kg. moka po 300 Din, kruh še vedno po 5 Din kg, najcenejše po 4.50 Din. Zemlje tudi niso nič večje in stanejo ravno toliko.

3. Vino prodajajo vinogradniki po 2—3 Din.

Sprememba posesti. Nekdanjo Hrenovo hišo (Huthov zavod) na Poljanski cesti je kupil Cisterjanski red, ki bo imel tam konvik.

Žitni monopol in trgovci s žitom. Ker si marsikateri trgovec z žitom še vedno ni na jasnem, kakšen je njegov položaj radi uvedbe žitnega monopola, je treba povedati sledeče: Naši trgovci-izvozniki žita bodo tudi v nadalje lahko obdržali svoje kupce v inozemstvu. Potrebno je le, da se določiti trgovci-izvozniki žita kot taki registrirajo pri Privilegiranem izvoznikem društvu v Beogradu, ki daje tudi vse natančnejše informacije.

Vpisji v zadržni register. V zadržni register je bilo vpisanih pri okrožnem kot trgovskem sodišču v Novem mestu 24. t. m. 17 novih zadrž pod firmo: Pašniška in gozdna zadrža. Vsem zadržam je namen združevati kmete v pravno osebo, kateri naj bodo kot agrarnemu subjektu dodeljeni od veleposestnikov na podlagi zakona o likvidaciji agrarne reforme na veleposestvih 19. junija 1931 ekspropriirani pašniki in gozdovi. Vpisane zadrže so naslednje: Struga, Rakitnica, Dolga vas, Livold, Gotenica, Gradčiki, Ponikve ob Videm, Stopne pri Velikih Laščah, Poznikovo obč. Lufarje pri Vel. Laščah, Mala Slivnica, Rob, Boštanj ob Savi, Krka pri Stični, Turjak, Lufarje kal, Črni potok in Šalka vas. S tem je število pašniških in gozdnih zadrž z zadnji vpisanimi 44 naraslo na 61. Toliko novih zadrž se komaj v Sloveniji ustanovi celo leto (1930 jih je bilo ustanovljenih 81).

Potrjena poravnava: Krempelj Josip, trgovec v Mariboru, Meljska cesta 9 za 40%.

Vzhodni sejem v Barju. Že v srednjem veku so bili v italijanskem mestu Bari veliki sejmi. Trgovski pomen Barja je razviden iz dejstva, da šteje mesto že 164.000 prebivalcev. V prisotnosti italijanskega kralja je bil otvorjen 6. septembra 1930 prvi vzhodni velesejem. Za letos namerava uprava sejma pritegniti tudi Jugoslavijo in je dala jugoslovanskim interesom brezplačno na razpolago paviljon površine 100 kvadr. met., ki bo imel na razpolago električno luč ter potrebne dekoracije. Italijanske železnice so odločile 50% popusta. Za razstavno blago je prevoz pri povratku brezplačen. Jugoslavija je sodelovala že na milanskem velesejmu in bo sodelovala tudi na drugem vzhodnem velesejmu, ki se bo vršil v Barju od 6. do 21. septembra letos. Informacije se daje pri italijanskem trgovskem atašeju v Beogradu, pri zastopstvu velesejma ter pri italijanskih konzulatih v celi državi.

Bozra

Ljubljana, 29. julija.

Denar

V današnjem deviznem prometu so tečajji ostali v glavnem neizpremenjeni. Promet je bil slabši. Vse zaključene devize je dala Narodna banka.

Ljubljana. Amsterdam 2270.48—2277.32, Bruselj 785.94—788.30, Curih 1098.45—1101.75, Dunaj 791.42—793.82, London 273.67—274.49, Newyork 5626.76—5643.76, Pariz 220.95—221.61, Praga 166.82—167.32, Trst 294.70—295.60.

Zagreb. 2270.48—2277.32, Dunaj 791.72—793.82, Bruselj 785.94—788.30, London 273.67—274.49, Milan 294.70—295.60, Newyork 5637.76—5654.73, ček 5626.76—5643.76, Pariz 220.95—221.61, Praga

najdržaje po 5 Din za liter; v gostilnah se toči še vedno po 16—20 Din. Znani so tudi primeri, ko je gostilničar kupil dobro vino po Din 3.50 za liter, prodaja ga pa po 24 Din.

In takih primerov bi se lahko naštel celo vrsto.

4. Če se gre v gostilno, so jedi in pijače ravno tako drage, kakor pred štirimi leti, četudi so cene pridelkov izredno padle.

V drugih banovinah so obrtniki sami uvideli težki položaj in znižali cene živilom.

Visoko spoštovani gospod ban!

Slovenski kmet je ob koncu svojih moči. Nima več možnosti, da bi svoje pridelke tako vnovčil, da bi dobil sredstva za plačanje davkov in obresti dolgov. Nima pripomočkov za nabavo kmetijskih potrebščin, umetnih gnojil, orodja in strojev, da bi z njimi vzdržal svoje kmetijsko gospodarstvo v rentabilnosti. Posledica je splošno propadanje ne samo kmetij, ampak tudi rodovitnosti zemlje. Kdo bo plačeval davke, če se kmeta spravi v propast?

Jasno je, da treba v najkrajšem času kmetu pomagati, da ne bo prepozno. Zato Vas, visokospoštovani gospod ban, prosim glavni odbor Kmetijske družbe, da ukrenete takoj naslednje mere:

1. Naj se začne strogo izvajati zakon o regulaciji in maksimiranju cen, da se odpravi oduševstvo.

2. Naj se navzlic obrtnemu zakonu dovoli nadrobno prodajo mesa kmetovalcem, oziroma njih zadrugam in drugim kmetijskim korporacijam na stoječih poljubno v vseh mestih in trgih in industrijskih središčih tudi po obrtno izvežbah oseb.

3. Naj se vinogradnikom dovoli prodajo njih lastnega vina brez plačanja trošarine poljubno po vseh nevinodnih krajih, posebno v mestih in industrijskih središčih.

4. V kolikor bi te mere presegle kompetenco banske uprave, naj skuša ta pri ministrskem svetu doseči te olajšave in to čimprej, kajti gospodarska kriza se naravnost katastrofalno zaostrojuje.

Namen tega predloga glavnega odbora ni pritiskati na cene življenjskih potrebščin in zniževati življenjski standard, ker je to naloga drugih slojev prebivalstva, ampak s tem, da se kolikor toliko približajo nakupne in prodajne cene, hoče omogočiti manj premožnim in revnejšim slojem lažjo nabavo živil in s tem večji konzum, kar bi prišlo kmetovalcem v korist, ker bi lažje in po primernejših cenah spravili svoje pridelke v denar.

Glavni odbor kmetijske družbe dobro ve, da ste, visokospoštovani gospod ban, zelo naklonjeni kmetijstvu, zato tudi pričakujemo, da boste v zgoraj navedenem oziru sklenili, kar je najbolj nujno, da se vsaj kolikor toliko omili današnja izredno ostra gospodarska kriza, preden bo naše kmetijstvo popolnoma izčrpano.

Glavni odbor Kmetijske družbe v Ljubljani.

166.82—167.32, Curih 1098.45—1101.75. — Skupni promet brez kompenzacij 3.9 milj. Din.

Beograd. Amsterdam 2270.48—2277.32, Bruselj 785.94—788.30, Curih 1098.45—1101.75, Dunaj 791.42—793.82, London 273.67—274.49, Newyork 5626.76—5643.76, Pariz 220.95—221.61, Praga 166.82—167.32, Milan 294.70—295.60.

Curih. Beograd 9.095, Pariz 20.12, London 24.90, Newyork 513.12, Bruselj 71.55, Milan 26.83, Madrid 46.20, Amsterdam 206.85, Dunaj 72.125, Stockholm 137.20, Oslo 137.10, Kopenhagen 137.10, Sofija 3.73, Praga 15.20, Varšava 57.55, Budimpešta 90.025, Atene 6.65, Carigrad 2.43, Bukarešta 3.05, Helsingfors 12.50.

VREDNOSTNI PAPIRI

Tudi danes je bila tendenca za državne papirje slabša in so tečajji večinoma popustili. Znatnejši je bil padec vojne škode v Beogradu, pa tudi dolarski papirji so popustili. Prometa je bilo zopet manj kakor včeraj. Bančni papirji so ostali neizpremenjeni in je prišlo do zaključkov v običajnih papirjih po neizpremenjenih tečajih. Več zaključkov je bilo v industrijskih papirjih. Več zaključkov je bilo v delnicah Unionmiline, ki je popustil 65 na 60, kasneje pa se je ucvrtil na 65. Trboveljska je bila čvrstejša in je bila zaključena po 230.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 88 bl., 7% Bler. pos. 77 bl., Celjska pos. 150 d., Ljublj. kred. 120 d., Prastedion 950 d., Kred. zavod 195 d., Vevče 120 d., Stavbna 45 d., Ruše 145 d.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 83.50 bl., agrari 44—46, vojna škoda ar. 356—356.50 (355, 357, 356, 358), kasa 356—357 (354, 355, 356), 8. 355—358, 12. 365—366 (365, 367, 366), 8% Bler. pos. 80—87, 7% Bler. pos. ar. 73.75—75, kasa 73.75—75 (74), 7% pos. Drž. hip. b. 75—75.50 (75), 6% begl. obr. 59.50—61.50. — Bančne delnice: Hrvatska 50—60, Katolička 33 d., Poljo 53.50—55, Kredita 121—126, Union 150—152 (150), Jug 67—68 (67), Lj. kred. 120—123, Medjunarodna 68 d., Prastedi, ona 957.50—965, Srbska 190—193, Zemaljska 120—121 (120). — Industrijske delnice: Nar. sum. 25 d., Gutman 110 d., Slaveks 25 d., Slavonija 200—205 (200), Danica 65—67 (65, 66, 65), Pivara Sar. 210 bl., Drava 235—236 (235), Sečerana Osjek 225—235 (225), Osj. ljev. 200 d., Brod. vag. 54 bl., Union 55 d., Vevče 120 d., Isis 46 bl., Ragusea 300 d., Trboveljska 230—235 (230).

Beograd. Narodna banka 6.300 bl., 7% inv. pos. 82—82.50 (50.000), agrari 46.50 bl., vojna škoda 350—353 (400 kom.), 99. 353 d., 11. 356.50 d., 12. 358 d., begl. obv. 60.50—61 (265.000), 7% Bler. pos. 76 (1000), 7% pos. Drž. hip. b. 78 bl.

Dunaj. Don. sav. jadr. 92.75, Wiener Bankverein 14.20, Escompteges. 148.60, Živno 79.40, Ausiger Chemische 117.50, Ruše 15, Alpine 13.25, Trboveljska 27.20, Leykam 1.90.

Notacije drž. papirjev v inozemstvu: London: 7% Bler. pos. 72.25—73, Newyork: 8% Bler. pos. 77—79, 7% Bler. pos. 71—73, 7% pos. DHB 72—75.

Žitni trg

Položaj žitnega trga je bil danes netpremenjen. Koruza stane 104—105 po postaji, pšenica slav. 162.50, ban. 168—170, sr. 165—166, oves 155. Za moke zahtevajo: slav. 270, sr. 275—280, be. 290—300.

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Promet: pšenica 21 vag., oves 1, ječmen 1, koruza 16, moka 15, otrobi 2 vag. Tendence: neizpremenjena.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1:50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3:3 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo!

Službe iščejo

Žagar

dobra moč z večletnimi spričevali, išče službo. — Nastopi lahko takoj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8515.

Kuharica

samostojna starejša moč, išče mesto gospodinje — najraje v župnišču ali pri orožnikih. Marija Trdina, Trbovlje II. št. 86.

Službodobe

Učenca in učenko

s primerno šol. izobrazbo takoj sprejem v trgovino z meš. blagom. Hrana stanovanje v hiši. — Josip Langeršček, Marenberg.

Učenca

takoj sprejem. Hrana, stan in pranje pri mojstru. Drugo po dogovoru. Karol Bele, pekovski mojster, Rožna dolina, Vič.

Konjski hlapec

močan, priden in pošten, vojašine prost, dobro vajen konj, se sprejme takoj v trajno službo k par konj za prevažanje po mestu. Plača in hrana dobra. — Ponudbe s prepisi spričeval ali osebno se oglašiti v bližini ženske bolnice na naslov Vižintin, Ljubljana, Močnikova ulica 13.

Služkinjo

pridno in pošteno, vajeno reda in snage, ki zna tudi kuhati, sprejme manjša boljša družina. Začetnica izključena. Javijo naj se samo take, ki želijo stalno službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8533.

Objave

2 ali 3 gospodje

boljši, se sprejmejo na dobro domačo hrano. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8533.

Denar

Hipoteke

Oddam prvovrstne hipoteke na dve zelo dragoceni hiši

privalnim osebam

po času primernih obrestih. — Vprašanja pod zn. »Maribor do 1 milijona« anonončnemu zavodu Sax H. Maribor.

Pouk

Soferska šola

oblastni koncesijonirana, I. Gabersček, bivši komisar za soferske izpite, Ljubljana, Dunajska cesta 31. Prihodnji redni tečaj 1. avgusta.

Čamernikova šoferska šola

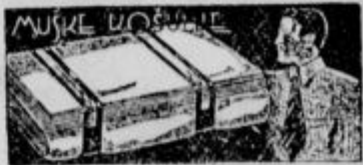
Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto). Prva oblast. koncesijonirana. Prosimo št. 16 zastoni. Pišite ponil!

Šivilje in krojačji

Naznanjam, da priredim 3. avg. 1931 tečaj za prirobovanje damskih in moških oblačil, ter sprejemam prijave do 1. avg. 1931. Krojni vzorci se izdelujejo točno po naročilu. Pojasnila daje Teodor Kunc, lastnik konces. strok. prirobovalne šole, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 4/II. nadst.

Čitajte in širite »Slovenca«!

Samo kdor v miru izbira — dobro kupi!

Ako morate iz trgovine v trgovino, da si ogledate blago, se boste v stiski in naglici odločili morda za nekaj, radi česar se boste pozneje kesali;

ZATO IZBIRAJTE BLAGO DOMA!

Tu imate čas, da pregledate in preценite vzorce kos za kosom, nikdo Vas ne bo prigovaljal za nekaj, kar ne odgovarja Vašemu okusu. ZAHTEVAJTE NAŠO KOLEKCIJO

Največja trg. in odprema trrdka

Kastner & Ohler
Zagreb.

Ako se nimate našega glavnega kataloga zahtevajte ga. Čez nekaj dni ga boste imeli v rokah brezplačno.

Dve parceli

po 700 m² prodam po ugodni ceni. Vrt popolnoma urejen. Izve se Černetova ulica 32, I. nadst., Ljubljana 7.

Hiša

enonadstropna, s 3 stanovanji, v neposredni bližini mesta se takoj prod. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8540.

Nova vila

v Rožni dolini, z dvema stanovanjema, vsemi priključki in obširnimi vrtom, se odda takoj v najem za daljši čas. Porabiti se more tudi le za eno stanovanje. Vila ima elektriko, vodovod in kanalizacijo. Do tramvajске postaje 5 minut. Natančnejši pogoji se dobe pri Ljudski hranilnici in posojilnici na Viču.

Parcelo

tik vodovoda in elektr. napeljave, prodam. Peter Grilec, Klanc 18, Kranj.

Prodamo

Salonska suknja

in telovnik, nova, za močnejšo osebo, zelo pripravna za duhovnika, se poceni proda. — J. Kvas, Wolfova ulica 1, I. nad., Ljubljana.

Branjarija

dobro idoča — se takoj prod. Naslov v upravi »Slovenca« v Mariboru pod št. 350.

Perzijska preproga

pristna, se obrestno zastavi ali proda. Vodnikov trg, modna lopa št. 10.

Kupino

Moško kolo

dobro ohranjeno, z lahkim tekom, kupim. Naslov v upravi pod št. 8538.

Klečalnik

rabljen, s predali, kupim. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 8537.

Pisalni stroj AEG

že rabljen, kupim. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod zn. »Dobro ohranjen model 6«.

Pisalna miza

malo rabljena, se kupi. — Ponudbe pod št. 8331 na upravo »Slovenca«.

Kovčki

za potovanje, ročne torbice, aktovke, listnice, denarnice, nogometne žoge, nahrbtnike, sportne pasove itd. nudi v največji izbiri, najnižji ceni, Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova 13.

Franciška Plestenjak roj. Poženel

dne 28. julija po dolgi, mučni bolezni, previdena s tolažili svete vere mirno in Bogu vdano umrla.

Pogreb blage in nepozabne pokojnice bo v četrtek, dne 30. julija ob 5 popoldne od doma žalosti, Hranilniška ulica 6, na pokopališču k Sv. Križu.

Svete maše zadušnice se bodo darovale v soboto 1. avg. ob 7 zjutraj v župni cerkvi Marijinega oznanenja in v ponedeljek 3. avg. v cerkvi sv. Krištofa.

V Ljubljani, dne 29. julija 1931.

Globoko žalujoči rodbini PLESTENJAK in RUSJAN.

Moderna obutev za poletno sezono.

Rata

99.-

Vrsta 1137-03

99.-

Vrsta 3337-12

249.-

Vrsta 7637-16

249.-

Vrsta 9637-21

249.-

Vrsta 6637-11

249.-

Vrsta 6627-08

Poletni nizki čevlji iz belega ali sivga platna. Je zelo lahek in udoben. - Sivi so za delo, a beli za promenado.

Nizki platneni čevlji za gospode iz močnega sivga platna. Uporabljajo se za dom in ulico ter so lahki, zračni in udobni.

Novost 1931. Elegantni čevlji z bogatim okrasom in nizko peto. Je zelo lep in prijeten.

Ta udobni enostavni čevlji ima svoj stalni krog odjemalcev. - Izdelujemo jih iz laka, črnega in rjavega boka za isto ceno.

Ako nosite obleko iz angleške tkanine, ne morete biti brez te oblike športnega čevlja, ki ga izdelujemo iz najboljšega boka.

Eleganten in udoben čevlji za fine gospode. Sportniki na terenu in oni na tribunah ne morejo biti brez čevljev take oblike.

ZAHVALA. Potrti po težkem udarcu, ko je Vsemogočni poklical k sebi našega predobrega očeta oziroma tasta, gospoda

Ivana Lassbacherja

občinskega tajnika, tajnika Kmetijske zadruge, načelnika Društva za vzdrževanje cerkve sv. Roka itd.

se prav pristočno zahvaljujemo za številne izraze sočutja ob bridki izgubi dragega pokojnika, kakor tudi za tolažbo vsem, ki so ga ob času težke bolezni obiskovali.

Posebno pa bodi izrečena zahvala preč. dom. g. župniku, preč. očetom kapucinom, kakor tudi g. županu in celemu občinskemu odboru breške občine, veteranskemu društvu in sploh vsem sorodnikom, številnim prijateljem in znancem, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti. Nadalje veljaj pristočna hvala govornikom ob odprtem grobu, pevskega zboru na Hajdini za prelepo in gniljivo petje in vsem darovalcem premožnih krasnih vencev in šopkov kot izraz obče priljubljenosti rajnega.

Hvala vsem za Vaše solze v trenutku najtežjega slovesa. Bog plačaj!

Sv. Lovrenc na Dravskem polju, Domžale, 26. julija 1931.

ZALUJOČI OSTALI

Bukova in gabrova drva

kupujem

Ponudbe na

Vilim Spitzer

Zagreb, Daničičeva ulica 9

Redna stolica

lahka in naravna brez bolečin in driske. se doseže z uporabo staroznanih

KROGLJIC IZ KRVAVINE.

Domača cascara To izvrstno domače sredstvo čisti želodec, ureja stolicu zmanjšuje lenost in napihnost črev. Cena škatlice močnejših 12 Din. cena škatlice slabših 10 Din. Proizvaja in razpošilja stara l. 1599 ustanovljena Kaptolska lekarna sv. Marije, lekarnar Vlatko Bartulic, Zagreb. Jelatičev trg 20. Dobiva se v vseh lekarnah

FOTOAMATERJI!

Vse fotopotrebščine dobite v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Zahtevajte cenik!

Potrti globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom in prijateljem pretužno vest, da je naša srčno ljubljena nečakinja, gospodična

Irma Anžič

uradnica Vzajemne zavarovalnice v Ljubljani

dne 28. t. m. po dolgi mukepolni bolezni, previdena s tolažili svete vere, mirno v Božu zaspala.

Pogreb drage pokojnice bo v četrtek, dne 30. julija 1931 ob 3 popoldne iz hiše žalosti Erjavčeva cesta št. 4 a na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bo darovala dne 31. t. m. ob 7 zjutraj v farni cerkvi Marijinega Oznanjenja.

V Ljubljani, dne 29. julija 1931.

Globoko žalujoči rodbini
Anžič - Elsner.

Razno

Selitve

v Ljubljani, na deželo in obratno, prevoze vseh vrst blaga Vam oskrbi z izurjenim osobljem po zmerni ceni. Brzopromet, avtoprevoznika družba, Miklošičeva cesta št. 4, telefon 21-82.

Čitajte in širite
»Slovenca«!

Naznanilo preselitve.

Poročamo, da z dnem 1. avgustom preselimo svojo pisarno

BULC & COMP. „ADANA“

industrija emajliranih izdelkov, dosedaj Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 2/II v

Galevo ulico št. 9/1, poleg Aleksandrove ceste

v palačo hranilnega in posojilnega konzorcija v Ljubljani. - Priporočamo se.

Inserirajte v „Slovenca“!

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani izraža tem potom svojo bolelost nad izgubo svoje vestne in marljive uradnice, gospodične

Irme Anžič

ki je v torek, dne 28. julija 1931, potolažena s skrivnostmi svete vere, po z mučeniško vdanostjo prenašanem trpljenju, zapustila dolino solz.

Drago pokojnico spremimo na poslednji poti izpred hiše žalosti na Erjavčevi cesti št. 4 a k Sv. Križu danes ob treh popoldne.

Zavod jo ohrani v trajnem spominu.

Ljubljana, dne 30. julija 1931.

Vse prekmalu nas je zapustila nad vse zvesta in vdana tovarišica, gospodična

Irma Anžič

uradnica Vzajemne zavarovalnice v Ljubljani

Njeno toplo tovarištvo ohranimo v trajnem spominu, Vsedobri pa naj ji bo po njeni zaslugi in naši molitvi dobiten plačnik.

Have, anima pia!

Ljubljana, dne 30. julija 1931.

Uradništvo Vzajemne zavarovalnice
v Ljubljani.

Ljubljana, 29. avgust 1931. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Dr. Alojz Kuhar. Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čet.

Oftrid v. Hanstein:

102

Strahotno potovanje na luno

Kadarkoli so namreč stopili v zatvorno cev, je seveda kabina vselej izgubila nekaj toplote, vdri je vanjo vseмирski mrz in morali so jo ogrevati z elektriko.

Zato rajši sploh niso hodili iz rakete, dasi bi jim gibanje na prostem neskončno dobro delo. Čepeli so v temni kabini. Za skrajno silo so si še napolnili baterije žepnih svetilk, luč žgati si pa niso upali.

Iz zaloga so si pripravili živila, ki so jih lahko vživali mrzla, v temi so odpirali pušice in v temi tudi jedli.

Ni pa bilo docela temno. Kakor v najbolj črni zemeljski noči vendarle vsaj prav rahel svet vajenim očem pomaga, da se razpoznajo, tako je bilo tudi tukaj.

Pa kljub temu je bil vsak dan in vsaka noč zanje prava muka. Ako jih ne bi misel na najdeni vodikov sneg kar naprej bodrila, bi morali obupati.

Podnevi so se skoraj ves čas zabavali s tem, da so si dopovedovali, koliko so morali v prejšnjih desetletjih pretrpeti potniki na severni tečaj, ko so bili pozimi prisiljeni pol leta in še več preždeti v temi.

Pa so vsaj imeli zraka za dihanje in lahko so se svobodno gibali! Mogli so iti na lov in streljati bele medvede in mrože. Lahko so delali ali sploh nekaj počeli, da so ubili čas.

Ti trije možje pa so v kaj tesnem prostoru sedeli brez dela in niso mogli storiti drugega ko čakati; še borne sveče niso imeli.

Prišle so ure, ko so molče strmeli predse, ko so

se vlegli, da bi zaspali, je pa spanec bežal od njih, saj niso bili trudni. Kdo ve kolikokrat je Egon ponavljal: »Še tri dni — potem se vrne solnce, mi pa napolnimo šobe in odletimo.«

»Kajpada se odpeljemo.«

Tovariša sta mu pritrjevala krepkeje kakor bi bilo treba, in vendar verjel ni nihče, niti Egon ne.

Solnce je zopet sijalo.

Res jim ni nič pomagalo, kvečjem jim približalo odločitev, in vendar so se jetniki globoko oddahnili.

Egon je zlezal v zadnjo obleko iz umetne kože, ki jim je še ostala. Natančno jo je pregledal in takoj prvo svetlobo porabil, da je na vseh mestih, kjer je

tudi pri tej obleki koža postajala tenka, prilepil velike krpe iz ostalih dveh. Tudi čelada je bila samo ena še porabna.

»Zdaj grem ven, da preiščem šobe.«

Ni ga čakalo lahko delo. Da so mogli v kabini stati pokonci, so raketo zasidrali tako, da so šobe visele nad mesecem vodoravno.

Egon je moral splezati na raketo, se pretelovaditi do zadnjega konca in poskusiti, da pride do strojeva. Ta skrajni konec rakete se je moral kajpada tesno zapirati, da je držal toploto, ker bi sicer skozi odprte šobe prodiral vanj vseмирski mrz.

Egon je previdno drsel preko raketinega trupa, gladkega kot zrcalo, in prišel do šob.

Ker so prehitro vzleteli, je strahoviti sunek marsikaj zveržil. Mnogi zvarjeni deli med črpalkami in šobami so bili zlomljeni.

Cele ure je Egon čepel skrčen v malem prostorčku in premišljeval, nato pa je zdrobljene šobe izvil in jih nesel v kabino.

Huda skrb je sijala čakajočima tovarišema iz oči.

»Ali bo šlo?«

»Mora iti!«

Premišljevali so.

»Da bi mogli variti, na to še misliti ni.«

Kako naj bi tudi mogli tukaj razžariti bet, zlasti še ker niso imeli meha na kisik?!

Vendar pa so kljub temu morali žrtvovati zopet nekaj dragocene električne sile.

Casnikarja sta v kabini kovala, pilila in upogibala, da popravita drogeve črpalke in šobe, Egon pa je napeljal po raketi električni tok, zadelal zdrobljene dele z navadnim snegom, ga segrel z električno silo, ga stisnil skupaj in ga nato pustil, da je zopet zmrazil.

Obupno sredstvo, izdelovati iz ledu obojke, ki naj zagostijo. Toda samo da spočetka vzdržijo!

* * *

Zopet so pretekli trije dnevi, trije zemeljski dnevi in zopet je mesec trajno in neprestano oblivala blesteča solnčna luč.

Delo je bilo gotovo, raketna priprava zopet kakor treba, čeprav je bila popravljena kar se da preprosto.

Velike posode so bile napolnjene s plinastim vodikom in kisikom, pa so tudi v ta namen morali žrtvovati nekaj toplote, kajti samo v plinasti obliki sta mogla izpuhtevati iz šob in se mešati v pokalni plin.

V zadnjem koncu rakete je pa poleg tega shranil še veliko zalogo vodikovega in kisikovega snega v trdnem stanju.

Kajpada to ni bilo brez nevarnosti: plini bi se lahko sami ogreli, se zvezali in eksplodirali. Toda drugače Egon ni mogel ravnati, zaloge je brezpogojno moral vzeti s seboj.